

Kommunstyrelsens Strategiutskott
Hallsbergs kommun

Översiktsplan för Hallsbergs kommun

Översiktsplanen för Hallsbergs kommun med fördjupningar av översiktsplanen för tätorterna Hallsberg, Vretstorp, Östansjö, Sköllersta, Pålsboda, Svennevad, Hjortkvarn och Björnhammar har enligt 4 kap 3 § plan- och bygglagen varit utsänd på remiss under tiden 2008-09-15 – 2008-11-30. Handlingarna har varit tillgängliga i kommunhuset under samrådtiden och mer än 300 exemplar av förslaget till översiktsplan har sänts ut till remissinstanser enligt sändlista. Under samrådtiden arrangerades 6 informationsmöten i orterna Hallsberg, Vretstorp, Östansjö, Sköllersta, Pålsboda och Hjortkvarn. Mellan 400 och 500 personer uppskattas ha deltagit vid dessa informationsmöten. Vid varje sammankomst var någon eller några förtroendevalda med uppdrag inom kommunens styrelser och nämnder närvarande. En skärmutställning som visade översiktsplanens viktigare delar visades vid varje mötestillfälle.

Inga minnesanteckningar fördes vid rådslagen men de närvarande uppmanades att inkomma med skriftliga synpunkter eller framföra sina synpunkter till de förtroendevalda.

Efter samrådtiden har följande 30 remissvar inkommit:

1. Länstrafiken i Örebro
2. Torbjörn och Marie Lundgren
3. Martin Larsson i Pålsboda AB
4. Finspångs kommun
5. Eon elnät Sverige AB
6. Svenska kraftnät
7. Hallsbergs villaägarförening
8. Askersunds kommun
9. Örebro läns museum
10. Örebro universitet
11. Viby LRF

12. Svenska kyrkan, Hallsbergs församling
13. Vattenfall
14. Nerikes brandkår
15. Miljöpartiet
16. Kumla kommun
17. Vägverket
18. Johan Fogel
19. Banverket
20. Länsstyrelsen i Örebro län
21. Lekebergs kommun
22. Örebro stadsbyggnad, Örebro kommun
23. Hallbo
24. Kårstahult Socialdemokratiska förening
25. Regionförbundet Örebro
26. Vretstorps Socialdemokratiska förening
27. Hallsbergs kommun, Barn- och utbildningsförvaltningen
28. Karin Albertsson. K. Albertssons Viby Maskintjänst AB, Vretstorp Bioenergi AB
29. Hallsbergs kommun, Socialförvaltningen
30. Hallsbergs kommun, Miljö- och teknikförvaltningen

Sammanfattning av inkomna yttranden

Under samrådstiden har det inkommit 30 yttranden där de allra flesta har lämnat synpunkter och förslag samt inte minst lämnat uppgifter till vägledning för en uppdatering, komplettering och rättelse av direkta fel och inaktuella uppgifter. Hallsbergs kommun hade ju gjort ett medvetet val, nämligen att låta det föreliggande förslaget till översiktsplan bli föremål för samråd med vetskapen om att det förelåg ett stort behov av att uppdatera statistikuppgifter och bakgrundsfakta.

Med facit i hand kan man konstatera att detta var ett lyckat val i den meningen att alla har kunnat göra en åtskillnad mellan behovet av rättelser och synpunkter på de föreslagna framtidsvisionerna och hur markanvändningen skall utvecklas.

Allmänna synpunkter. Många remissinstanser har lämnat beröm över kommunens ansats att redogöra för omvärldsbilden så som det formulerats i redogörelsen för det globala perspektivet. Vidare anses det vara värdefullt att kommunperspektivet redovisas samtidigt som det redovisas ett fördjupat perspektiv för kommunens tätorter. Slutligen ser många det som innovativt att det lämnas en redogörelse för hur bygglov hanteras i relation till motstående intressen. Och nästan alla remissinstanser har lämnat värdefulla uppgifter om hur rättelser och kompletteringar skall ske. I många fall genom att direkt ange källan eller formulera texten.

Länsstyrelsen och övriga statliga intressen *Länsstyrelsen* har pekat på behovet av att översiktsplanen kompletteras med en miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning. Länsstyrelsen har vidare pekat på underlag som bör föras in i översiktsplanen tex kommunens Risk och Sårbarhetsanalys. Men man pekar också på dokument och utredningar som man anser skall redovisas i översiktsplanen: Miljömålsarbetet, Jämställdhetsfrågan, Barnkonventionen, Tillgänglighetsaspekten, Folkhälsoperspektivet och Integrationsfrågan. Till dessa nationella initiativ skall vi förhålla oss. Länsstyrelsen pekar också på att strandskyddet har förändrats. Ur ett kommunalt perspektiv skall vi ange områden där strandskyddet bör ge vika för en utveckling av glesbygden. Vidare skall de rättsliga förhållandena så som de redovisas i ÖPL ses över.

Länsstyrelsen har gjort en mycket ambitiös och grundlig genomgång av behovet av uppdatering mm vilket till alla delar är till stor hjälp i vårt arbete.

Vad gäller markanvändningen finner vi två punkter där länsstyrelsen och kommunen inte har en gemensam syn. I Sköllersta motsätter sig länsstyrelsen en fortsatt bebyggelseutveckling i anslutning till Sköllersta kyrka och Natura 2000 området (Prästängsvägen mm). I Vretstorp anser man att kommunens översiktsplan jämte gällande detaljplan som upprättats i nära samverkan med Vägverket inte skulle gälla, utan att det skulle finnas utrymme för att genomföra utredningar om andra lösningar. Det skall nämnas att redovisningen i ÖPL och i DP i sin helhet bygger på de överväganden och beslut som fattats av Vägverket. I dessa delar har tidigare inte statens och kommunens uppfattning varit skilda!

Vägverket har anfört samma åsikt som den länsstyrelsen redovisat vad gäller vägfrågan i Vretstorp. I övrigt anger de i sitt yttrande att de vägsträckningar som tidigare redovisats i Vägverkets utredning rörande rv 51 skall utgöra riksintressen. Osäkerheten rörande tidpunkten för framtida utbyggnad lyfts fram. Här får vi uppdatera vår information med ledning av det pågående arbetet med att prioritera investeringar i infrastrukturen. Reservatet för E 20, Sandstubbetorp och väster ut skall utgå. I övrigt kan nämnas att Vägverket framhåller vikten av att kommunen i ÖPL knyter samman hållbar utveckling och klimatperspektivet med en analys av transportlösningar och bebyggelseutveckling. Samma åsikt kommer också från Regionförbundet m fl. Där inte minst frågan om hållplatser och stopp för regionaltåg i Vretstorp, Östansjö och även i Pålshoda lyfts fram.

Banverket pekar på behovet av skyddsavstånd, samt behovet av att ta hänsyn till buller och vibrationer vid lokalisering av bebyggelsen. Bebyggelsen i Östansjö, Laggartorp och ytterligare ett ställe redovisas som problemområden där exploatering och kommunikationsintresset motverkar varandra.

Svenska Kraftnät och Vattenfall tillstyrker planen.

Regionförbundet Regionförbundet i Örebro län pekar som många övriga remissinstanser på behovet av att uppdatera nulägesbeskrivningar och analyser utifrån tillgängliga framtidsvisioner. Särskilt förhållandena kring pendling, kompetensförsörjning, arbetsmarknad och boende bör beskrivas sett ut ett regionalt perspektiv och mot bakgrund av hur LA-regionerna utvecklas.

Närkes Brandkår Närkes Brandkår tillför värdefulla fakta och synpunkter. De framhåller vikten av att kommunens Risk- och Sårbarhetsanalys beskrivs i översiktsplanen. Vidare bör kommunen särskilt beskriva hur farligt gods transporteras på väg och järnväg inom kommunen och vilka skyddsavstånd till bebyggelsen som skall vara vägledande.

Örebro läns Museum Framhåller betydelsen av att kommunen vid bygglovgivning och planering beaktar gestaltungsfrågor. Det är också av väsentligt intresse att en vindkraftplan upprättas som tar hänsyn till landskapsbild och bebyggelse.

Grannkommuner *Askersunds kommun* anser att planering för utveckling av området runt Tisaren och arbetet med vindkraftplanen är mellankommunala frågor. Samverkan i frågor som kan ha betydelse för utveckling av glesbygden bör också utvecklas.

Kumla kommun framhåller att gränsjustering och exploatering vid Tisaren utgör mellankommunala intressen. Kommunen önskar samråd kring infrastruktursutbyggnad och ser ett värde av gemensamma riktlinjer kring natur- och kulturvärden i anslutning till den gemensamma kommungränsen.

Lekebergs kommun ser positiva möjligheter till samverkan mellan kommunerna. De lyfter särskilt fram vattenförsörjning, skolan och järnvägsfrågorna som samverkansområden. Vidare önskar de att kommunikationerna mellan kommunerna förbättras.

Örebro kommun anser att översiktsplanen är väl genomarbetad. Särskilt avsnittet med rekommendationer vid prövning av bygglov etc. anses kunna vara något för Örebro kommun att ta efter. Det kartmaterial som redovisas i översiktsplanen anses emellertid vara svåräst på grund av sin skala och val av färger. En järnvägssträckning väster om Örebro stad har redovisats i Örebro kommuns förslag till översiktsplan. Nu anser Örebro kommun att en samverkan rörande detta förslag till sträckning bör komma till stånd så att ett stråk också redovisas inom Kumla och Hallsbergs kommuner. En snabb kommentar till detta önskemål. Enligt Hallsbergs kommuns uppfattning är utbyggnad av vägar och järnvägar omfångsrika och komplicerade projekt vilka måste utredas på det sätt som förutsätts i den lagstiftning som är aktuell, t.ex. väglagen och järnväglagen. Det är inte möjligt, inom ramen för nu pågående arbete med kommunens översiktsplan, att redovisa ej utredda stråk för byggande av järnväg.

Föreningar, organisationer och allmänheten inom Hallsbergs kommun

Miljöpartiet lyfter fram betydelsen av satsningar på infrastrukturen. Tågstopp i de mindre orterna, satsningar på utbyggnad av gång- och cykelvägar men samtidigt önskar man att konsekvenserna för handel etc. beskrivs vid en utbyggnad av RV 51 i ny sträckning. Översiktsplanen bör också kompletteras med en plan för utbyggnad av vindkraft, en redovisning av hur skyddet av jordbruksmark kan säkerställas. Skogaholm bör beskrivas på samma sätt som Björnhammar. Slutligen ifrågasätter miljöpartiet målsättningen och behovet av att stärka utvecklingen i Hallsbergs tätort. I yttrandet lämnas ett stort antal förslag till kompletteringar och rättelser.

Socialdemokraterna Kårstahult framhåller att målen i ÖPL är rätt formulerade, helheten bra och skriven i en positiv anda.

Socialdemokraterna i Vretstorp har koncentrerat sina synpunkter på förhållanden som berör Vretstorp. I remissvaret frågar man efter kommunens medel för att utveckla boende, näringsliv och service så att befolkningstillväxt kan ske. Man önskar tågstopp som ett led i att förbättra pendlingsmöjligheterna. Samtidigt skriver man att bussförbindelserna är bra. Av betydelse för samhällets utveckling är att bebyggelse och tomter hålls i ett vårdat skick. Här önskar man att kommunen skall ställa krav på berörda fastighetsägare. Äbbetorp är ett bra utbyggnadsområde.

Hallbo har i sitt yttrande beskrivit frågor av vikt för kommunens utveckling i stort och i Hallbos engagemang i kommunens mindre orter. Kommunikationer, centrumhandeln och marknadsföring är de tre nyckelfrågorna. I Hallsbergs förespråkas ett nytt försök med en centrumledare. I avseende på kommunikationerna framhåller Hallbo betydelsen av tågstopp i orterna Vretstorp, Östansjö och Pålsboda.

Hallsbergs församling framhåller betydelsen av grönområden.

Viby LRF menar att åkermarken skall undantas från exploatering, att begreppet randzon bör slopas och att regler som avser drumlinområdet inte får tillåtas försvåra utvecklingen.

Karin Albertsson pekar på den utveckling som skett mot att Vretstorp mer blir en sovstad. För att mobilisera engagemanget för bygden vill hon att byalagen/ de lokala utvecklingsgrupperna bör stödjas. Även om Äbbetorp är ett attraktivt område för ny bebyggelse bör också kommunen tillhandahålla tomter norr om järnvägen, i anslutning till idrottsparken och skolan. Hur kan kommunen se till att det byggs?

Johan Fogel ansluter sig till de remissinstanser som pekat på vikten av att få till stånd tåg-stopp i Vretstorp. Vidare borde marknadsföringen förbättras. Ett förslag är att det skall sättas upp en ljusskylt vid Vibyavfarten. J.F framhåller att Äbbetorp är ett vackert bostadsområde. Tobbe, markägare i Svennevad vill få klarhet om att den mark som de äger i Svennevad kan användas för bebyggelse. (Och det kan den. Han fick svar direkt när yttrandet kom in till kommunen.)

Kommunala förvaltningar, nämnder och styrelser Yttranden har inkommit från Barn och utbildningsförvaltningen, Socialförvaltningen och Miljö- och teknikförvaltningen. Kunskapen om namn på anläggningar, deras lägen och huruvida reservat för nya verksamheter erfordras är respektive förvaltnings ansvar. I yttrandena redovisas underlag för rättelser och kompletteringar då samrådet också har tjänat syftet som ett kompletterande internt samråd med kommunens egna förvaltningar.

Barn- och utbildningsförvaltningen har noga redogjort för elevunderlag och nyttjandet av skolor och förskolor. Till nulägesbeskrivningen måste föras en analys av framtiden. I det fall man har en prognos till grund för sina överväganden måste denna prognos hållas aktuell i relation till den faktiska utvecklingen.

Socialförvaltningen har lämnat synpunkter på den begreppsvärld som använts i översiktsplanen och gett underlag för rättelser. Framtida behov som kan påverka den fysiska planeringen har inte redovisats.

Miljö- och teknikförvaltningen har i ett samlat yttrande redogjort för de skilda verksamhetsområdenas synpunkter på översiktsplanen. Redovisat enligt översiktsplanens struktur lämnas detaljerade uppgifter rörande rättelser och kompletteringar. Några exempel. Översiktsplanen bör redogöra för de nationella och regionala miljömål som antagits. Kommunens risk och sårbarhetsanalys måste redovisas i ÖPL. Frågor som berör vattenförsörjning och behovet av en utbyggnad av avlopps nätet bör redovisas i ÖPL. Förstudier bör göras för att redovisa konsekvenserna av en utbyggnad av ledningsnätet mellan Östansjö och Vretstorp samt mellan Svennevad och Hjortkvarn. En tydlig viljeinriktning i avseende på befolkningstal i Hallsbergs tätort efterfrågas. Tågstopp i Vretstorp och Östansjö förordas. Grönområdet i Pålsboda, norr om järnvägen bör utökas och grönmiljön runt Bäcksjön i Östansjö utvecklas.

Nu återstår det att i tur och ordning och individuellt redogöra för de inkomna synpunkterna och hur dessa kommer att beaktas i det fortsatta arbetet med att upprätta Översiktsplan Hallsbergs kommun jämte fördjupningar i kommunens tätorter. Den handling som benämns Utställningshandling.

Redogörelse för och bemötande av inkomna yttranden
Under samrådstiden har följande synpunkter framförts:

1. Länstrafiken Örebro

Länstrafiken Örebro avstår från yttrande över rubricerad samrådshandling.

2. Torbjörn och Marie Lundgren

Paret Lundgren undrar varför inte deras mark inne i Svennevadsby är markerad för bostadsändamål. I bifogad bild är marken markerad med grönt.

Markytan är ca 7000 kvm och lämpar sig för bostadsbyggande samt att området i den förra detaljplanen, är markerat för bostadsändamål. I byns arbete med VA frågan så kommer denna mark också att vara lämplig i detta hänseende.

Vi har en mycket hög önskan om att kunna flytta till ett nytt hus nere på ängen för undkomma den fruktansvärda trafik som är på 51: an genom Svennevad. Huset vibrerar och det går inte att använda den övre delen av våran tomt till någonting annat än parkering, pga denna trafik som medför buller och avgaser.

Vi ser också att vi inom en framtid ska kunna sälja av tomter för husbyggande ute på ängen.

Jordbruksfastigheten som vi köpte 2006, är inte bärkraftig och byggnaderna som det bedrevs jordbruk i, är i dåligt skick. Djurhållning är otänkbart. El och VA saknas samt det finns ingen stans att göra av med den avföring som det blir i ett aktivt jordbruk. Mäklarnas idéer om att denna fastighet är en "hästgård" är i våra ögon en utopi. Man ska inte utsätta grannar för djurhållning som kan finnas långt ifrån bebyggelse och ev allergiska människor. Befintliga byggnader nyttjas och kommer att nyttjas som förråd etc.

Det vore skoj att få en tanke ifrån Hallsbergs kommun om detta, då vi inte har för planer att i all framtid klippa denna brutalt stora gräsmatta bara för att göra människor glada.

Svar: Torbjörn och Marie Lundgren fick omedelbart svar på sin fråga och svaret innebar att marken redovisats som ett markområde som redan tagits i anspråk för bostadsbebyggelse. Det finns således inga hinder mot att i bygglov pröva möjligheten till en förtätning så som makarna Lundgren önskar.

3. Martin Larsson i Pålsboda AB

Beträffande in- och utfarter i samband med omläggning av riksväg 51 så har vi följande synpunkter:

1. *Norra infarten borde ansluta vid Rullstugan och följa Hallsbergsvägen in i samhället.*
2. *För att säkerställa utfart för våra tungtransporter måste en fördjupad analys genomföras. ML avser att införliva grannfastigheten "SÅGEN" vilket kommer att påverka in- och utfartsmöjligheterna till Backa 2:26.*

Svar: I anslutning till Hallsbergsvägen vid Kärrstugan kommer en rondell att anläggas. Inledningsvis kommer trafiken att fortsatt ledas genom samhället. När nästa etapputbyggnad sker avses i kommunens översiktsplan att den nya vägen med bro över järnvägen skall kunna utnyttjas på samma sätt som bron över järnvägen i Pålsboda centrum nyttjas. Därmed är det motiverat med av- och påfarter på båda sidor om järnvägen. I förlängningen kan därmed Norra Bangatan anslutas till RV 51 och fullt ut fylla sin funktion som huvudgata i Pålsbodas vägnät och göra Pålsboda centrum, skolområdet och Folkasboområdet mer lättillgängligt. Vad gäller företagets tungtransporter kommer dessa att underlättas genom den trafiklösning som redovisas i översiktsplanen. Vad som i övrigt redovisas rörande företagets markförvärv påverkar ej vad som redovisats i planen. Vi kommer att kontakta företaget för att höra om det kvarstår några frågor.

4. Finspångs kommun

Finspångs kommun avstår från att yttra sig i detta ärende.

5. EON Elnät Sverige AB

Hallsbergs kommun innefattas av två koncessionsområden för E. ON Elnät. Därutöver finns 40 kV friledningar och jordkabel, dessa innefattas i koncessionsbeslut för linje.

När det gäller magnetfält följer E. ON Elnät den av myndigheter rekommenderade försiktighetsprincipen.

E. ON Elnät önskar fortsättningsvis ett fortsatt gott samarbete, där E. ON Elnät gärna ser att så tidigt som möjligt få komma med i kommunens planering, t.ex. i hantering av detaljplaner. En tidig start för oss gör att vi lättare kan se vilka anpassningar som behöver göras i ett ärende, stora effektökningar i nätet gör att vi kan behöva lång framförhållning för att klara av att ansluta och leverera. E. ON Elnät har enligt koncessionsbeslut skyldighet att ansluta en anläggning, därför måste alltid en elanläggning inordnas i planen och den skall också vara kostnadsmässig rimlig pga att E. ON Elnäts verksamhet är reglerad.

Svar: E. ON elnät är *alltid* en samrådspartner vid upprättandet av detaljplaner. I detaljplanen läggs den juridiska grunden för den framtida exploatering som planen avser. Vidare klarläggs behovet av tekniska anläggningar och mark reserveras för dessa i den omfattning parterna kan förutse.

6. Svenska Kraftnät

Svenska kraftnät har följande utbyggnadsplaner som berör kommunen:

SvK kommer att behöva bygga ett nytt ställverk intill den befintliga stationen Hallsberg/Odensvi samt ett nytt ställverk "Östansjö". Den nya stationen Östansjö placeras öster om väg 50.

Mellan den nya stationen Östansjö och Hörby i Skåne placeras en ny 400 kV förbindelse den s.k. Sydvästlänken.

I Hallsbergs kommun placeras dessutom en ny 400 kV ledning mellan stationen Hallsberg och den nya stationen Östansjö.

På sikt planeras även en ny 400 kV ledning mellan Östansjö och Lindbacka strax väster om Örebro.

Svar: Hallsbergs kommun och SvK har långtgående samråd rörande Sydvästlänken och de behov av mark för transformatorstationer. I den utsträckning behoven är klarlagda redovisas mark för kraftledningar och stationer i den översiktsplan som nu upprättas.

7. Hallsbergs Villaägarförening

Villaägarföreningen i Hallsberg anser att kommunen ska marknadsföra sig som den förträffliga medelpunkten i Sverige, med bra och billiga tomter för småhus och den snabba förbindelsen med både Stockholm och Göteborg.

Svar: Hallsbergs villaägarförening bidrar med argument i kommunens marknadsföring. Vi överlämnar dessa synpunkter till dem som inom kommunen ansvarar för kommunens marknadsföring. Samtidigt vill vi nämna att uppgiften att marknadsföra Hallsbergs kommun kan anses "börja" med varje invånares, förenings och företags sätt att själva tala om kommunens styrkor och svagheter. Om man delar denna uppfattning så blir "marknadsföring" en uppgift för alla och kommunens roll blir att tillhandahålla redskapen och förstärka de argument som kommuninvånarna har formulerat.

8. Askersunds kommun

Bakgrund och förutsättningar

ÖPL är en revidering av den översiktsplan som kommunfullmäktige i Hallsberg antog 1993 och som sedermera aktualitetsförklarades under 1997. Den är uppdelad i fyra kapitel som kan läsas fristående. Kapitlen är benämnda:

1. "Vår gemensamma framtid"
2. "Kommunomfattande markanvändningsplan"

3. "Fördjupning av översiktsplanen"
4. "Riktlinjer för bebyggelseutvecklingen".

I den första delen av ÖPL ges internationella utblickar som får återverkningar på flera nivåer såväl i nationellt som regionalt perspektiv. Det andra kapitlet av ÖPL ger i huvudsak Hallsbergs syn på hur de nationella intressena skall tillgodoses i den fysiska planeringen och det är huvudsakligen i detta kapitel som de mellankommunala anspråken och intressena beskrivs. Del 3 av ÖPL ger fördjupad information om hur Hallsbergs olika tätorter avses utvecklas. Kapitlet kan också användas som stöd för beslut om markanvändning eller peka på behov av mer detaljerat beslutsunderlag. I det sista kapitlet görs slutligen en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i form av riktlinjer för bebyggelseutvecklingen.

Mellankommunala intressen

Av det ovan anförda framgår det att Askersunds synpunkter i första hand berör s.k. "mellankommunala intressen" i ÖPL d.v.s. del 2 som benämns "Kommunomfattande markanvändningsplan". Det är länsstyrelsen som har huvudansvaret för att markanvändningen som berör flera kommuner samordnas på lämpligt vis. Askersund har ca 6 mil gemensam kommungräns med Hallsberg.

Tisaren

Det gränsområde som innefattar Tisaren och dess omland omnämns som lämpligt att utreda. Hänvisning görs till en publikation utgiven av länsstyrelsen 1981 "Tisaren utredning om mark och vatten, 1987:23". I publikationen beskrivs bebyggelse, friluftsliv och vattenskyddsfrågor. Området avgränsas av Tisarens tillrinningsområde och berör stora delar av Askersunds kommun. Syftet med rapporten var bl. a att stimulera berörda kommuner till samordnad översiktsplanering. Publikationen utgavs innan PBL (plan- och bygglagen) trädde i kraft 1987 och var sannolikt en regional produkt som utgick från den dåtida fysiska riksplaneringen av mark och vatten. Ett huvudskäl för kommunal samverkan inom området var och är Tisarens betydelse som vattentäkt för Kumla och Hallsbergs kommuner. Vid denna tid var det möjligt att upprätta s.k. generalplaner som omfattade flera kommuner. Någon generalplan för området är dock inte omnämnd i Askersund kommuns översiktsplan. De anspråk som den fysiska riksplaneringen ledde fram till, formulerades slutligen i NRL (naturresurslagen). NRL antogs också 1987 och var avsedd att verka genom bl.a. PBL. Vid införandet av MB (miljöbalken) 1999 överfördes anspråken från NRL till MB och tolkas därför idag genom miljöbalken. Det är emellertid inte längre möjligt att göra generalplaner.

Askersunds kommun finner att ÖPL på ett tydligt och visionärt vis givit en framtidsbild av Hallsbergs kommun som inbjuder till fördjupade samtal. Viktiga och konkreta samarbetsprojekt i området runt Tisaren skulle kunna ge berörda sydnärkekommuner möjlighet att skärpa miljömålsarbetet med en tydlig och mätbar inriktning. När det gäller vindkraftsintresset ser Askersunds kommun en möjlighet till mellankommunalt samarbete som skulle kunna utvecklas på ett spännande vis. Askersunds kommun anser att vindkraftsfrågan har potential att vitalisera kommunernas och länsstyrelsens roller i diskussioner om olika riksintressen, miljömål och regional utveckling.

Svar: Hallsbergs kommun fäster stort värde vid Askersunds kommuns positiva inställning till samverkan vid de planeringsåtgärder som kan vara aktuella intill den gemensamma kommungränsen. Fördjupade samråd och samverkan har under de senaste åren ägt rum i anslutning till va-utredning för Tisarens norra strand samt vid arbetet med kommunens vindkraftplan.

9. Örebro läns museum

Museet vill anföra följande:

- *Ny bebyggelse bör anpassas storleksmässigt i förhållande till tomtstorlek samt omgivande bebyggelse. Detta gäller framför allt inom riksintresseområden för kulturmiljövården, samt inom områden med områdesbestämmelser, men även i tätorter där ny bebyggelse planeras.*
- *I den kommande vindkraftplanen bör hänsyn tas till miljöer och områden med kulturhistoriskt värde och den inverkan eventuella vindkraftverk kan ha på dessa platser.*

Svar: Hallsbergs kommun har tillgång till väl genomarbetade program och inventeringar. Dessa underlag, i samverkan med översiktsplanens riktlinjer, utgör en trygg grund för att den hänsyn till kulturmiljövårdens intressen skall tryggas som Örebro läns museum anför.

10. Örebro universitet

Örebro universitet har inga synpunkter i ärendet.

11. Viby LRF

All åkermark ska undantas från planering från annan användning. Åkermark tillverkas inte längre och brist på mark kommer att uppstå internationellt.

Slopa tankarna på en ej odlad radzon mellan jordbruksmark och bebyggelse. Förslaget ställer till bekymmer för alla parter och löser inga problem.

Vad gäller drumlinområdet i Viby får tillståndsprocessen ej försvåra möjligheterna att utveckla våra företag i området.

Svar: Hallsbergs kommun har en stabil och väl underbyggd grund för sina ställningstaganden rörande den framtida markanvändningen. Redan under 1970 talet när jordbruksmarksprogram upprättades fann kommunen att vid en samlad bedömning måste mark användas till det den mest lämpad. Järnvägsanknutna industriområden måste etableras i anslutning till järnvägen och bostäder uppföras där dessa utgör ett komplement till befintlig bebyggelse. Detta senare innebär att investeringar i gator och va-nät kan utnyttjas rationellt. Detta får till resultat att samhället blir mer robust med korta avstånd till skolor och kollektivtrafik.

För att möjliggöra en konfliktfri samverkan mellan bostadsbebyggelsen och den rationella jordbruksdriften förordas en ”randzon”, ett stycke mark av lämpligt djup så att jordbruksredskapen för sådd och bekämpning av skadedjur mm inte kör alldeles intill den häck eller staket som kan stå i fastighetsgränsen.

Vi delar Viby LRFs synpunkt att tillståndsprocessen inte skall försvåras. Dock innebär de av staten utpekade riksintressena för naturvård och kulturmiljövård inom Viby att alla parter har ett ansvar för att säkerställa en effektiv och korrekt beslutsprocess. Tidiga samråd och en grundläggande kunskap om landskapets och bebyggelsens värden är nyckelord i detta sammanhang.

12. Svenska kyrkan, Hallsbergs församling

Svenska kyrkan har följande synpunkter:

- Att i samband med byggande av bostäder centralt beakta behovet av grönytor/rekreatiomsområden.

Svar: Hallsbergs kommun delar den syn på stadens miljö som Hallsbergs församling lyfter fram. I översiktsplanen redovisas också hur gröna gårdar, parker och tätortsnära natur samverkar för att goda bostadsmiljöer skall få riklig tillgång till "gröna miljöer".

13. Vattenfall

Vattenfall har inget att erinra mot den rubricerade översiktsplanen för Hallsbergs kommun.

Vattenfall har anläggningar inom kommunen, transformatorstationer, luftledningar, kablar mm allt ifrån spänningsnivån 10 kV upp till 130 kV.

Enligt "Starkströmsföreskrifterna 1999:5" skall säkerhetsavståndet till byggnad från spänningsförande ledare vara minst 6 meter från yttersta fasen för en 40 kV ledning och minst 10 m för en 130 kV ledning.

Pga. den allmänna opinionen tillämpas den av myndigheterna rekommenderade försiktighetsprincipen. Det övergripande syftet med denna är att på sikt reducera exponeringen för magnetfält i vår omgivning för att minska risken för att människor eventuellt skadas. "När det gäller nya anläggningar bör man redan vid planering sträva efter att placera dessa så att exponeringen begränsas." Ur Allmänna intressens behandling i översiktsplanen" Boverket.

Under förutsättning att Starkströmsföreskrifterna följs angående säkerhetsavstånd till byggnad samt att försiktighetsprincipen beaktas så tillstyrker Vattenfall översiktsplanen för Hallsbergs kommun.

Svar: Hallsbergs kommun och Vattenfall har väl utarbetade rutiner för att i samverkan kunna skapa goda miljöer för arbete och boende. De samtal om att riva luftledningar, flytta ledningsstråk men också att konstruktivt finna lägen för nya stråk så som sker i anslutning till detaljplanarbeten invid Hallsbergs Terminalen och i anledning av Sv Kraftnäts utbyggnad av en ny 400kV ledning till Hörby är goda exempel på denna samverkan. Hallsbergs kommun iakttar för övrigt såväl föreskrifter som försiktighetsprincipen vid planläggning och vid prövning av bygglov.

14. Nerikes Brandkår

Allmänt

Då översiktsplanen ligger till grund för kommunens långsiktiga utveckling och markanvändning bör frågor som rör riskbilden ges större utrymme. Planen bör redovisa hur riskbilden i kommunen ser ut i dag. Hallsberg kommun har under senare tid arbetat med att ta fram en risk och sårbarhetsanalys. De i analysen redovisade risker som kan påverka hur Hallsbergs kommun i fortsättningen utvecklas bör redovisas även i översiktsplanen. I anslutning till särskilda objekt/risker kan en mer fördjupad riskanalys krävas för att se hur området kan utvecklas på ett säkert sätt. Lämpligen redovisas riskbilden för såväl Hallsbergs kommun i stort som för varje samhälle.

Brandvatten

Planen behandlar inte alls frågan om brandvatten. Att det i tätorter ska finnas ett brandpostnät bör fastslås i översiktsplanen samt att brandpostnätet ska utformas i enlighet med VAV P76 och VAV P 83.

Risker och skyddsavstånd

I riktlinjer för bebyggelseutvecklingen är det lämpligt att lägga fast en ambitionsnivå beträffande avstånd till väg och järnväg där farligt gods transporteras.

Transporter av farligt gods på väg

En olycka med farligt gods påverkar omgivningen på olika sätt beroende på vilken typ av gods som är inblandat och var olyckan inträffar.

Olycksrisk

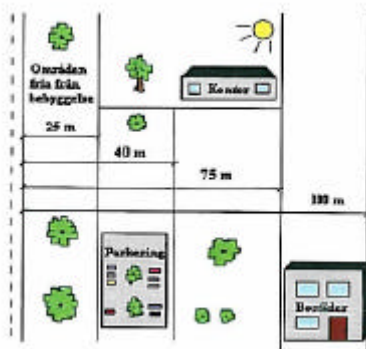
Framst bör tanktransporter uppmärksammas på grund av den stora mängden farligt ämne. Ämnen som transporteras i tankbil är framförallt brandfarliga vätskor, gaser och frätande ämnen. Huvuddelen (ca 80 %) av alla tankbilstransporter med farligt gods i Sverige utgörs av petroleumprodukter (bensin, diesel och eldningsolja). Transporter med petroleumprodukter bör särskilt beaktas dels pga. Stor transportvolym men framförallt pga. tunnväggiga tankar som lätt kan spricka läck vid en olycka. En tankbilsolycka kan ge en direkt påverkan på människor i form av frätskador, förgiftningsskador, brännskador och tryckskador.

Skyddsavstånd

Det är omöjligt att vid samhällsplanering skapa tillräckligt stora skyddsavstånd för alla typer av farligt godsolyckor. Detta då avstånden skulle bli alltför stora. En olycka med tankbil lastad med tryckkondenserad giftig gas kan exempelvis i värsta fall generera riskavstånd på upp till 3 km. Ett skyddsområde skall verka skadebegränsande genom att förhindra skador på människor på de mest sannolika olyckorna. Det finns inga vedertagna skyddsavstånd för farligt godsleder. Länsstyrelsen i Stockholm har dock tagit fram rekommenderade skyddsavstånd för ny bebyggelse intill vägar med transport av farligt gods (Riskhänsyn vid ny bebyggelse, 2000) enligt nedan:

- Inom 100 meter från transportled för farligt gods ska risksituationen bedömas vid exploatering. Det är inte lämpligt att förlägga känslig bebyggelse såsom bostäder, sjukhus, vårdlokaler, daghem och skolor i direkt anslutning till transportleder för farligt gods
- 25 meter byggnadsfritt bör lämnas närmast transportleden. Detta för att undvika risker förknippade med avåkning och olyckor med petroleumprodukter.

- *Längs vägar för farligt gods bör tät kontorsbebyggelse närmare än 40 meter från väggkant och sammanhållande bostadsbebyggelse inom 75 meter från den undvikas. Även om avstånden hålls kan ändå särskilda krav behöva ställas på bebyggelsens utformning.*
- *Personintensiva verksamheter bör inte förläggas närmare än 75 meter från en transportled för farligt gods om de kommer att inrymma människor som kan ha det svårt att snabbt genomföra en utrymning. Även om avstånden hålls kan ändå särskilda krav behöva ställas på bebyggelsens utformning.*

Transporter av farligt gods på järnväg

Transporter av farligt gods på järnväg innebär naturligtvis liknande risker som då det transporteras längs våra vägar. De positiva skillnaderna med järnvägstransporter är att det farliga godset verkligen är bundet till järnvägen och att tågen i betydligt mindre utsträckning berörs av risker kring mänskligt felhandlande. Tågförare kan inte av en ingivelse ta en genväg genom ett bostadsområde och ett par sekunders bristande uppmärksamhet leder inte lika ofta till allvarliga olyckor som den gör i vägtrafiken. Ett tåg drabbas inte heller i samma utsträckning av medtrafikanters misstag. De negativa skillnaderna att farligt gods på järnväg som regel fraktas i större volymer och att det ofta är farligare ämnen (vissa ämnen fraktas nästan enbart på järnväg eftersom det anses säkrare).

Svar: Hallsbergs kommun finner att yttrandet från Nerikes Brandkår i sin helhet är ett mycket värdefullt underlag för den revidering och komplettering av förslaget till översiktsplan som nu görs när utställningshandlingen skall upprättas. Särskilt vill vi nämna att såväl kommunens risk och sårbarhetsanalys som de riktlinjer som brandkåren ställt till förfogande till skydd för boende och sysselsatta kommer att redovisas i översiktsplanen. Det är samtidigt värt att nämna att Hallsbergs tätort i sin helhet, efter beslut i länsstyrelsen, ingår i ett område där det gäller förbud mot genomfartstrafik med farlig vara. Därigenom reduceras riskerna på ett gynnsamt sätt.

15. Miljöpartiet

Miljöpartiets synpunkter på kommunens ÖPL är följande:

Planen är i stort mycket bra, även om vi nedan redovisar förslag till ändringar och kompletteringar. Det finns dock en risk att människor upplever planen som tung och alltför omfattande.

Allmänt

När gator inom stadsplanerat område anläggs bör vi i framtiden ordna cykel- och gångbana för samma sträckning. Översiktsplanen borde framhäva betydelsen för kommunen av att tågen i framtiden gör uppehåll även i mindre tätorter. I planen saknas redovisning av större strålningsfria zoner och plan för hur dessa större områden kan behållas opåverkade från strålning.

Angående riksväg 51

För orterna Pålshoda och Svennevad bör snarast göras en konsekvensanalys av riskerna med en framtida dragnings av riksväg 51. Den nya, planerade vägsträckningen förorsakar förstörelse av fina, mer sammanhängande skogsområden väster om dessa orter. Likaså försvinner en historisk vägsträckning, som varit en bidragande faktor till hur bebyggelsen i orterna har förlagts och arrangerats. Den nya vägsträckningen gör nutida landsbygdsområden till offer för tung trafik.

En ytterligare konsekvens av en ny vägsträckning är att den naturliga kopplingen till viss service försvinner. Viktiga serviceställen (gatukök, kiosk, mackar, konditorier m.m.) har uppkommit just på grund av, eller delvis på grund av den nutida vägsträckningen och sådana serviceställen bidrar till att göra småsamhällen levande och attraktiva för inflyttning. Kommer dessa serviceställen att överleva om genomfartsresenärer inte längre stannar till, och om samhället helt plötsligt hamnar vid sidan av transportleden? En intressant studie torde vara jämföra med hur Vretstorp utvecklades efter att Europavägen förlades utanför samhället.

Med en nybyggd riksväg 51 kan man visserligen anta att den mesta trafiken flyttar till den nya vägsträckningen, men man kan även anta att trafiken överlag kommer att öka då landsvägstransporterna blir enklare, samtidigt som den spårbundna trafiken i landet inte gynnas på samma sätt, vilket motverkar överflyttning av gods från väg till järnväg. En ny sträckning av riksväg 51 kan innebära att Hallsbergs kommun förhindras att uppnå viktiga miljö- och klimatmål!

Behov av kompletteringar och rättelser

Angående sidan 27 och i övrigt tillämpade delar: Finns det någon plats i kommunen som lämpar sig särskilt bra för vindkraft? Platser där vindkraft kan komma att byggas bör redovisas i planen.

Kapitel 0 "Bakgrund", s. 3. Under rubrik "Översiktsplanen är ett redskap i kommunens utvecklingsplanering" står det att det är viktigt att de kommunala ambitionerna får genomslag. Bland de kommunala ambitionerna borde också nämnas väsentliga miljömål som biologisk mångfald och giftfri miljö. Det borde vara en mycket tydlig kommunal ambition att nå viktiga miljömål.

Vi bör kanske fundera på att i framtiden göra en fördjupning av Skogaholm, i likhet med fördjupning i Björnhammar.

S. 6: "Vår gemensamma framtid": Varför citeras ett så påfallande långt avsnitt från just Bruntlandsrapporten? Slutsatserna i rapporten borde räcka att redovisa.

S. 14: I inledningen till kapitlet "kommunomfattande markanvändningsplan" borde rimligtvis kommunens ambition rörande just markanvändningen vara det centrala, vilket det inte verkar vara. I första stycket nämns "befolkning, bostäder och arbetsplatser". Man bör åtminstone lägga till "naturområden" eller "markområden för natur och fritid". Ordet "arbetsplatser" borde kunna bytas ut mot "försörjningsmöjligheter" och på så vis även få in aspekten av försörjning som ett vidare begrepp och inte bara platser för lönearbete. Även jordbruk och andra näringar spelar en viktig roll!

S. 14, sista stycket: Vilka mål är det egentligen som Länsstyrelsen har tagit? Här är det väldigt otydligt och svårt att hänga med i texten.

S. 14, under rubriken "uropeiskt perspektiv": Hur menar man att Sverige ska konkurrera och varför? På vilket sätt kan man vara säker på att detta i så fall gynnar järnvägstransporterna framför landsvägstransporterna? Förklara bättre!

S. 14 och 16: Det talas om "Länets mål" i texten. Vem har satt upp dessa mål? Regionförbundet, länsstyrelsen eller landstinget?

S.14: Under rubriken "Riksperspektivet" känns planen politiskt vinklad när man talar om vad som bäst stödjer Hallsbergs kommuns utveckling. Meningen om E20 (s. 15) går knappast ihop med miljötänket i tidigare kapitel. E20 är inget hållbart transportalternativ och bidrar inte med något i framtiden.

S.17: Observera att Kumla inte längre är medlemskommun i Sydnärkes utbildningsförbund!

S. 17: "Tätorterna". Varför skulle den låga tätortsdelen av befolkningen försvåra utvecklingen av kommersiell service? Detta känns som oreflekterad tankegång som behöver förklaras bättre. Hur service utvecklas beror ju på var i närområdet (ej bundet av administrativa gränser) det finns alternativa ställen där man kan handla och uträtta ärenden. Det beror också på konjunkturläge, prisnivå (som också kan styras politiskt genom skatter och avgifter och därför skiftar mellan perioder), samt av konsumentens/människans fria val och uppfattning. Kanske väljer man att handla lokalt av särskilda orsaker och värderingar? Detta resonemang gäller även för motsvarande stycke på sidan 51.

S. 17 innehåller en rad politiska prioriteringar, som det är särskilt viktigt att stödja utvecklingen av Hallsbergs centralort, samt att man i Vretstorp och Pålshoda skall uppmärksamma utvecklingen av det lokala näringslivet. Det finns en mängd andra delar i utvecklingen av tätorterna som är viktiga. Man bör nog inte i detta dokument prioritera särskilda specifika insatser för varje typ av tätort. Detta är en politisk prioritering som också kan skifta beroende på kunskapen om olika utvecklingsmöjligheter för samhällen. Risker finns att översiktsplanen lätt blir otidsenlig.

S. 23, under rubriken "Pendling mellan bostad och arbetsplats": Tala om "Hallsbergs kommun" istället för att tala om "Hallsberg". Detsamma gäller för s. 24, där vi skall tala om "kommunborna" istället för om "Hallsbergarna". Det är för kommunen lika

viktigt att folk flyttar till någon annan ort inom kommunen som att de flyttar till just Hallsberg.

S. 31-32, om kulturmiljön. Kan vi redovisa de gamla gruvorna som finns i vår kommun?

S. 37-38. I vattenkapitlet bör man se över vad just klimatförändringen kan innebära för vattennivån i Hallsberg och andra tätorter. Hur kan vi förbereda oss bäst?

S. 53-54, tätortsfördjupningar m.fl. sidor. Kommunen bör i samtliga delar av översiktsplanen beakta att jordbruksmark skall bevaras obebyggd. Framtiden kommer att medföra att mer odlingsbar jord behöver brukas för mat- och bränsleproduktion. Det talas i planen om att bevara "värdefull jordbruksmark". Vad menas med "värdefull"? All jordbruksmark kommer att vara värdefull i framtiden. Dessutom är jordbruksmark i våra trakter oftare översvämningshotad. Hallsbergs kommun bör upphöra att planera nya bostäder och annan bebyggelse på jordbruksmark.

Svar: Miljöpartiet har i sitt yttrande under rubriken *allmänt* framfört att utbyggnad av gc-vägar skall ske samtidigt som nya gator byggs. Vi delar miljöpartiets syn i denna fråga men vill samtidigt nämna att trafiken mätt i antalet personbilar och lastbilar vägs in vid valet av gatusektion. I den kommunomfattande översiktsplanen, de fördjupade översiktsplanerna och trafikplanen redovisas hur gc-näten bör byggas ut. Årligen sker en bedömning och prioritering av utbyggnadsbehovet i dokumentet *Mindre trafiksäkerhetsåtgärder*.

Vi delar också synpunkten på tågstopp i de mindre orterna. Kommunen i samverkan med Länstrafiken arbetar aktivt med att utreda detta. Översiktsplanen har förtydligats i denna del. Vad gäller "strålningsfria zoner" har denna frågeställning som är komplex inte rymts i det förslag till översiktsplan som nu är aktuellt.

Hallsbergs kommun har allt sedan 1950-talet aktivt arbetat för att statliga myndigheter skall prioritera en utbyggnad av riksväg 51. Ett ändamålsenligt vägnät är också en förutsättning för att industriell verksamhet skall kunna ske utanför de orter som har tillgång till terminaler och järnväg. Den service som finns i våra mindre orter med genomfartstrafik är i liten omfattning beroende av vägtrafikanternas behov. Här är i stället befolkningstal, köptrohet och god service nyckelord för att servicenivån skall upprätthållas.

Miljöpartiet har i sitt yttrande under rubriken *Behov av kompletteringar och rättelser* framfört önskemål om ställningstaganden i flera avseenden. Dessa kan kort bemötas enligt följande:

- Kap 0. Mer detaljerade ställningstaganden rörande miljömål och miljö kvalitetsmål får anstå till dess kommunens arbete med dessa frågor har genomförts. De "tätorter" som beskrivs i översiktsplanen är de som sett över en lång tidsperiod har kunnat följas genom den uppbyggnad av statistikområden som gäller, att den allmänna service som samhället erbjuder och erbjuder arbetstillfällen har fått en viss omfattning och slutligen att orternas bebyggelseförhållanden regleras i detaljplan. Det är för närvarande inte aktuellt att utöka planen.

- Sid 14. Frågan om vägnätets standard måste beaktas utifrån den aspekten att för att just öka transporter på järnväg på de långa avstånden måste vägstandarden in till järnvägsnätets noder och terminaler hålla en hög kvalitet. Standarden på E 20 måste således höjas. Det kan dock nämnas att standarden på E 20 är långt mycket sämre i norra Skaraborg, utanför länsgränsen.

- Sid 17. En låg tätortsandel innebär att närhet och tillgänglighet till kommersiell och allmän service blir sämre. Vilket i sig innebär att köptroheten och underlaget för handel försämras. Det får antas vara tämligen självklart att kommunen skall verka för en utveckling av det loka-

la näringslivet i våra orter. Detta utesluter på intet sätt att en utveckling av landsbygden blir av mindre intresse för kommunen. Vad som i övrigt sägs från Miljöpartiet om politiska värderingar så kommenteras detta i ett sammanhang nedan.

- Sid 23. Frågan om pendling mm skall utvecklas så som också Vägverket och Banverket önskat i sina yttranden.
- Sid 37. Frågan om översvämningsrisker mm behandlas i översiktsplanen med utgångspunkt från den kunskap kommunen för närvarande har tillgång till. En fortsatt kunskapsuppbyggnad sker främst i avseende på översvämningsrisker som berör Hallsbergs tätort. Vid planläggning fördjupas denna kunskap.
- Sid 53. Den avvägning som görs mellan exploateringsintressen och bevarandebeståndet för t.ex. jordbruksmarken ligger fast. All mark skall prövas lämplig för sitt ändamål och användas till det den bäst är lämpad. När nya bostads- och arbetsområden föreslås på jordbruksmark så kan inget rimligt alternativ väljas. Ett tydligt exempel är att järnvägsanknuten industri måste ligga intill järnvägen, bostäder byggs där kommunen långsiktigt har förutsatt ny bebyggelse och där tillgången till teknisk service som gator och va-sytem har förberetts. Hallsbergs kommun har i detta avseende en mycket god framförhållning då exploateringen, utan undantag, följer de långsiktiga planer som kommunfullmäktige antagit.

De förslag till rättelser som Miljöpartiet därutöver har redovisat kommer att bearbetas i den fortsatta redaktionella bearbetningen av översiktsplanen. Rent allmänt skall nämnas att inom de områden där det pågår kommunalt arbete med att fastställa program och målsättningar föregriper inte översiktsplanen genom att beskriva andra ställningstaganden än de som framgår av planhandlingarna. Det är också viktigt att framhålla att översiktsplanen, ytterst genom beslut i kommunfullmäktige *är* ett politiskt dokument. Tjänstemännens roll är att bereda ärenden på ett sakligt och professionellt sätt och samtidigt föra till de överväganden som görs i den beslutande församlingen. När översiktsplanen är föremål för samråd eller när den ställs ut eller när den antagits av kommunfullmäktige, i alla dessa skeden, **är** översiktsplanen ett politiskt dokument.

16. Kumla kommun

Förslaget stämmer i det mesta med gällande översiktsplan från år 1993 som senast aktualitetsförklarades år 1997.

De frågor som mer direkt berör Kumla finns beskrivna i avsnittet Mellankommunala intressen angående justering av kommungräns och Tisaren.

Justering av kommungräns

I gällande översiktsplan och nya förslaget redovisas ett exploateringsintresse åt väster och norr i Hallsbergs tätort över kommungränsen i Kumla. Den planerade tätortsutvecklingen förutsätter givetvis fortfarande en diskussion med Kumla och Länsstyrelsen om hur utbyggnaden och eventuella gränsjusteringar ska kunna genomföras.

Tisaren

Som tidigare påtalats i yttranden över detaljplaner vid Tisaren förutsätter Kumla att befintliga avlopp ej får utgöra någon risk för vattentäkten och att utökad byggrätt ej tillåts förrän avloppsfrågorna är lösta så att belastningen på Tisaren ej ökar. I detta sammanhang är det också viktigt att analysera den påtalade översvämningsrisken vid Tisaren. Förslag till föreskrifterna till skydd för ytvattentäkterna är ännu inte fastställda.

Övrigt

För övrigt vore det värdefullt med fortsatt samråd angående t ex infrastrukturutbyggnad (gång- och cykelvägar mm) och samordning av riktlinjer för gemensamma natur- och kulturmiljövårdsområden.

Faktaredovisningen som är några år gammal behöver uppdateras. Bland annat ingår inte Kumla längre i Sydnärkes Utbildningsförbund.

Svar: Hallsbergs kommun och Kumla kommun har en gemensam syn på samverkan och kontinuerliga samråd i frågor som gäller mellankommunala intressen som justering av kommungräns och ändrade förhållanden vid Tisaren. Därutöver delar vi Kumla kommuns önskemål om samråd också vad gäller utbyggnad av infrastruktur och riktlinjer för gemensamma natur- och kulturmiljöer. Faktaredovisningen kommer att uppdateras så som Kumla kommun påtalar.

17. Vägverket

Vägverket har följande synpunkter på översiktsplanen:

Allmänna synpunkter

Översiktsplanen inleder med att beskriva framtidsbilder kring miljö och utvecklingsfrågor utifrån ett globalt, europeiskt och nationellt perspektiv, vilket är intressant. Kommunen skulle dock med fördel ytterligare kunna utveckla det kommunala perspektivet kring hållbar utveckling och klimatfrågan samt vilka konsekvenser detta har på planläggning och bebyggelseutveckling i kommunen. Ur ett transportmässigt perspektiv vore det i sammanhanget intressant med ett allmänt resonemang kring bebyggelseutveckling och klimatmål kopplat till transporter och kommunikationer. Kommunen kan även redogöra tydligare för situationen för det kollektiva resandet i kommunen, hur pendlingen till och från kommunen sker och framtida ambition.

Ett annat område som med fördel skulle kunna tydliggöras i översiktsplanen är jämställdhet. Översiktsplanen redovisar till viss del könsuppdelade statistik i de fördjupade översiktsplanerna samt i de kommunfaktablad som bifogas. Detta är positivt då man vill synliggöra kvinnors och mäns olika levnadsmönster. Däremot saknas resonemang om den statistik som finns. Ett exempel är skillnaderna i nettopendling bland män och kvinnor som visar sig i statistiken. Ett resonemang om skillnader i mäns och kvinnors intressen och behov är viktigt som underlag för planering och prioriteringar av insatser.

Tillgängligheten är ett annat område som kan vidareutvecklas i förslaget till översiktsplan. Det är viktigt att tillgodose grundläggande transportbehov för medborgare och näringsliv. Att värna om de grupper som av något skäl är mer sårbara än andra i trafiksystemet, nämligen barn, funktionshindrade och äldre, är särskilt angeläget i planeringen. Ett exempel är att trygga barns skolvägar och deras förmåga att ta sig till och från målpunkter. Detta leder bland annat till att frågor kring gång-, cykel- och kollektivtrafik är viktigt att belysa och fördjupa. Ett resonemang bör finnas med i översiktsplanen som underlag för planering och prioritering av kommunens insatser.

Att arbeta för en säker trafik med målsättning att ingen dödas eller skadas allvarligt till följd av olyckor är angeläget. Lokala trafiknät samt mindre trafiksäkerhetsobjekt beskrivs något i fördjupningar av översiktsplanen där hänvisning också sker till kommu-

nens Trafikplan. Kommunens strategier och mål för trafiksäkerhetsarbetet bör dock kunna nämnas ytterligare i översiktplanen.

Kapitel 2. Kommunomfattande markanvändningsplan

I översiktplanen reserveras bland annat mark för utbyggnad av väg 51 samt utbyggnad av planskild korsning med järnväg i Vretstorp. I delen om Kommunikationer, sidan 26, beskrivs att ombyggnad av väg 51 ska ske. Startdatumet för sträckan Länsgården - Hjortkvarn anges till år 2008 och för sträckan SAKAB - Pålsboda till år 2009. Vägverket har påbörjat framtagandet av arbetsplaner för de två objekten, exakt när bygget ska ske är dock osäkert.

En eventuell ombyggnad av planskild korsning med järnväg i Vretstorp finns med i "Länsplan för regional transportinfrastruktur Örebro län 2004-2015", med planerad start år 2013. Det kan påpekas att det för närvarande pågår ett arbete för att ta fram en nationell och regional plan för transportinfrastruktur som ska gälla 2010-2021.

Vattenplanering

Även om konflikten mellan vattenskyddsområden och vägar berörs i kapitlet Miljö och hälsoskydd i samhällsplaneringen föreslås att risker med utsläpp och påverkan från vägtransporter på kommunens vattentillgångar lyfts fram även i andra kapitel än Vattenplanering. Detta då konflikten kan påverka kommunens mål att skydda vattentillgångarna.

Miljö- och hälsoskydd i samhällsplaneringen

Kommunen redogör för riskfaktorer i samhällsplaneringen och tydliggör mål och åtgärder tillsammans med en bakgrund. I avsnittet Buller kan påpekas att för vägtrafikbuller gäller riktvärden och inte gränsvärden som anges på sidan 42.

Delen om Landsvägstrafik bör kunna utvecklas med fler åtgärder för att minska störning från trafiken. Bakgrunden beskriver bland annat störning i form av buller och utsläpp till luft och mark där även åtgärder bör kunna beskrivas. I bakgrunden nämns olika vägar som korsar tätorter. En koppling i bakgrunden bör också kunna ske till vägtrafik genom vattenskyddsområden. Det är svårt att utifrån kartan på sidan 37 eller 89 se var det finns konfliktpunkter mellan allmänna vägar och vattentäkter. Då vattentäkter omnämns även i andra avsnitt i kapitlet, exempelvis Vatten och Farliga transporter, föreslås att konfliktpunkter åskådliggörs bättre.

Det är svårt att på kartan i avsnitt Farliga transporter utläsa vilka vägnummer som är primära trafikvägar för farligt gods, detta bör förtydligas. Avsnittet kan även utvecklas med en förklaring om undantag av förbud. Förbudet gäller exempelvis inte transporter för lastning eller lossning inom förbudsområdet, eller för transporter till och från terminal eller motsvarande.

Riksintressen

I avsnittet för Vägar redovisas riksintresset för väg 629 på kartan, vägen bör dock skrivas ut även i texten. Väg 629 berörs i egenskap av förbindelse mellan utpekade vägnät av riksintresse med andra kommunikationsanläggningar av riksintresse, i detta fall riksranterbangården.

När det gäller vägreservat för framtida omläggning bör reservat för E20 utgå då Vägverket inte ser några planer för omläggning i dagsläget.

Kapitel 3. Fördjupning av översiktsplan

Vretstorp

När det gäller väg 517 och utbyggnad av bro över järnvägen i Vretstorp kan påpekas att även om lagakraftvunnen detaljplan finns upprättad för en ombyggnad i ett läge, är detta ett alternativ, hur och i vilket läge en eventuell ombyggnad skall ske är dock inte fastställt vilket innebär att ytterligare utredningar kan bli aktuella.

Svennevad och Pålsboda

I nuvarande "Länsplan för regional transportinfrastruktur Örebro län 2004-2015" finns åtgärder för sträckan Pålsboda (väg 633)- Fagerlunda prioriterade. Vägverket har under året påbörjat en arbetsplan för sträckan, det är dock oklart när byggstart kan ske. Arbetsplanearbetet ska även ta hänsyn till sträckan Pålsboda (väg 633)- Svennevad (Olsgården), denna etapp ingår dock inte i nuvarande länsplan. Det samma gäller för utbyggnad av en fortsatt sträckning av väg 51 väster om Svennevad. Det är oklart när en eventuell ombyggnad kan förverkligas på sträckorna. I samband med framtagandet av ny regional plan för transportinfrastruktur 2010-2021 sker prioriteringar av vilka objekt som skall rymmas i kommande plan. I detta arbete behandlas även behovet av en eventuell ombyggnad av väg 51 gentemot andra objekt i länet.

Kapitel 4. Riktlinjer för bebyggelseutvecklingen

Kapitlet beskriver bland annat områden av väsentligt intresse för kommunikationer. Det är positivt att kommunen tar upp frågor om byggnadsåtgärder längs befintlig och planerade vägar. Kartan som åskådliggör riktlinjer för bebyggelseutveckling på sidan 89 skulle kunna tydliggöras genom att även kompletteras med riksintresse för vägar.

Beträffande ny utfart för ändring av befintlig utfart till allmän väg krävs enligt 39 § Väglagen Väghallmyndighetens tillstånd, ej Länsstyrelsens som framgår i texten. Det är även väghallmyndigheten som, enligt 43 § Väglagen, ger tillstånd för åtgärder inom vägområde, ej Länsstyrelsen. Länsstyrelsen ger dock tillstånd enligt 45 § väglagen intill vägområde.

När det gäller byggnadsförbud utefter det allmänna vägnätet, enligt 47 § Väglagen, har Länsstyrelsen föreskrivit att avstånden 12 meter ökas för vissa vägar i Örebro län enligt beslut 2008-08-21. Kommunen berörs av utökat byggnadsförbud enligt följande: 50 meter för väg E20 och 30 meter för väg 50, väg 51 samt väg 52.

Svar: Vägverket har i sitt yttrande tagit upp allmänna frågeställningar som man anser borde kunna beskrivas i översiktsplanen. Vidare har man framfört specifika synpunkter inom vissa kapitel i planen.

Hallsbergs kommun kommer att komplettera översiktsplanen med beskrivningar som berör hållbar utveckling och kommunikationer, genusperspektivet och jämställdhetsperspektivet så som dessa avspeglar sig i kommunikationslösningar.

Vägverket menar i kap 3. Vretstorp att läget och utformningen av den planskilda förbindelsen mellan järnväg och väg 517 inte är fastställt. Hallsbergs kommun delar inte Vägverkets uppfattning. Detaljplan för vägprojektet har upprättats helt i enlighet med de av Vägverket upp-

rättade handlingar objektsnummer 101 41 upprättade 1995 – 1996. Vägens läge redovisas i kommunens översiktplan från 1994 och i den lagakraftvunna detaljplanen. Att detaljplaneinstitutet valdes i stället för arbetsplan enligt Väglagen, var ett gemensamt beslut mellan Vägverket och Hallsbergs kommun. Det vore anmärkningsvärt om Vägverket inte fäste vikt vid denna rättsliga grund.

De rättelser och kompletteringar som Vägverket påtalat kommer i övrigt att beaktas vid den redaktionella översyn som sker när utställningshandlingarna upprättas.

18. Johan Fogel

En synpunkt jag vill framföra är:

Det bör stå med ett årtal som mål för tågstopp i Vretstorp då det är mycket viktig komponent för att få Vretstorp att börja växa och utvecklas.

Ett par andra idéer/tips marknadsavdelning och Bygga/Bo

- *Hallsberg borde sätta upp en stor ljusskylt typ vid Vibyavfarten som välkomnar till Viby Krog, Hallsberg med Childrens Museum, Hotell, Handel etc. samt motsvarande*
- *Varför inte markera ett eller flera nybyggarområden i kommunen som "gröna". Områden där man endast får bygga med ekologiska och energieffektiva metoder och material, husen får endast drivas av förnyelsebar energi typ solvärme, kanske el från vindkraft, större tomter med ytor för viss odling för självhushåll, kompostering av avfall, inga raka asfalterade gator utan mer "bykänsla" med slingrande grusvägar etc. Ett perfekt sådant område skulle vara Äbbetorp, Vretstorp. Vacker miljö, nära till skog och natur, bra skola, förskola, butik och förhoppningsvis snart tågstopp med bra kommunikationer till övriga länet.*

Svar: Johan Fogel lämnar råd och synpunkter som berör tågstopp, marknadsföring och utformning av ett nytt bostadsområde. Då Hallsbergs kommun inte genom egna beslut kan avgöra frågan om tågstopp är det ej heller skäligen att i översiktplanen ange ett datum när tåg skall stanna i Vretstorp. De råd som i övrigt lämnas kan beaktas i anslutning till kommunens marknadsföringsåtgärder och när detaljplan upprättas.

19. Banverket

Banverket har följande synpunkter:

Allmänt

Hallsberg är en viktig knutpunkt i det svenska järnvägsnätet, både för gods- och persontrafik. Banverket ser det som mycket positivt att kommunen lägger stor vikt vid järnvägens betydelse för samhället och de krav järnvägen ställer.

Riksintressen

Genom Hallsbergs kommun går järnvägsbanorna Västra stambanan (Stockholm-Göteborg) och godsstråket Bergslagen (Storvik - Mjölby). Ett nytt dubbelspår med ny sträckning mellan Hallsberg och Degerön planeras. I Hallsberg finns en rangerban-

gård, en kombiterminal och en järnvägsstation med resandeutbyte. Samtliga järnvägssträckor, både befintliga och planerade, samt bangården, kombiterminalen och stationen är utpekade som riksintressen.

Banverket kommer under år 2009 att påbörja ett kompletterande utredningsarbete för sträckan Hallsberg –Åsbro. Ett beslut om val av sträckning för det nya dubbelspåret kommer därför att dröja. Det finns flera planer på utbyggnad av rangerbangården:

- *Norra rangerspårsgruppen ska kunna förlängas till 650 meter.*
- *Norr om spår 106 ska det finnas plats för ett nytt genomgående spår. En remsa på 30 meter behövs för ett genomgående tågspår med största tillåtna hastighet 100 km/tim. Spår 60 kan eventuellt användas för detta.*
- *Utfartsgruppen ska också kunna förlängas till 770 spårmeter österut mot personbangården. Västra änden ligger fast.*
- *Infartsgruppen ska kunna förlängas till 770 spårmeter på några spår.*
- *Om bangården ska bli rikskombiterminal behövs en utfart från terminalspår direkt mot Mjölby och Laxå.*

Banverket önskar återkomma med detaljutformningen av ovanstående projekt vid ett senare tillfälle. Vi kan i dagsläget inte säga om de planerade utbyggnaderna ryms inom det i översiktsplanen redovisade området.

Hälsa och säkerhet

Järnvägen påverkar omgivningen i fråga om hälsa och säkerhet på flera sätt. Vid bebyggelse nära järnvägen anser banverket därför att det generellt inre är lämpligt med ny bebyggelse inom 30 meter från närmaste spårmitt. Det ger ett skyddsavstånd vid urspårning samt utrymme för eventuella räddningsinsatser. Inom 30 meter från järnvägen kan dock viss verksamhet finnas där människor endast tillfälligtvis uppehåller sig, t.ex. garage och förråd. Banverket ser därför gärna att avsnittet Skyddsområden mm. längs järnvägar på sidan 94 kompletteras.

Järnvägen utgör en barriär i staden vilket medför en säkerhetsrisk, då det kan ge upphov till obehörigt spårinträde, s.k. spårspring. För att förhindra detta är det viktigt att det finns en säker korsning med järnvägen när målpunkter och bostäder ligger på olika sidor om järnvägen.

Det går mycket farligt gods på järnvägen, vilket bör förtydligas i avsnittet om farliga transporter på sidan 44. Banverket vill dock understryka att det är mycket ovanligt med olyckor med farligt gods på järnvägen. För mer information om transporter av farligt gods, se Banverkets och Räddningsverkets skrift Säkra järnvägstransporter av farligt gods.

Buller och vibrationer

Järnvägen ger upphov till buller och vibrationer vilket kan störa omkringliggande verksamheter. Buller kan påverka bebyggelsen flera hundra meter från järnvägen. De av

riksdagen beslutade riktvärdena för buller (proposition 1996/97:53) bör följas vid ny bebyggelse av bostäder:

- 30 dB (A) ekvivalent ljudnivå inomhus
- 45 dB (A) maximal ljudnivå inomhus nattetid
- 55 dB (A) ekvivalent ljudnivå utomhus (vid fasad)
- 70 dB (A) maximal ljudnivå vid uteplats i anslutning till bostaden

I annan typ av bebyggelse bör de riktvärden som finns i Boverkets byggregler, BBR, följas. För vibrationer har Banverket tillsammans med Naturvårdsverket utarbetat riktlinjer som anger 0,4 mm/s (RMS 1-80 Hz) som maximal nivå vid ny bebyggelse vid järnväg.

Det är positivt att kommunen i planen skriver att förekomsten av buller och vibrationer ska utredas vid nyetablering i anslutning till järnvägen. I planen står vidare att nya byggnader ska placeras och utformas så att de inte utsätts för buller överstigande de gränsvärden som finns. Banverket är helt överens med kommunen om att riktvärdena bör följas. Planerade bostäder i Laggartorp i Östansjö ligger mycket nära järnvägen. Det gör även ett annat område i Östansjö. Det är viktigt att tillgodose att en god miljö kan skapas i dessa områden framförallt avseende buller och vibrationer. Riktlinjerna för buller och vibrationer bör följas.

Tillgänglighet

Det är viktigt att bostäder planeras med närhet till kollektivtrafik för att stärka kollektivtrafikens konkurrenskraft. I Hallsbergs tätort finns en järnvägsstation och närheten till denna är viktig för de boende i staden. Några av de planerade bostadsområdena ligger långt från järnvägsstationen. Det är önskvärt att det finns bra bussförbindelser mellan dessa bostadsområden och järnvägsstationen. Det bör också finnas gena gång- och cykelvägar från stadens olika områden till stationen.

Plankorsningar och planskilda korsningar

Det planerade nya bostadsområdet Laggartorp i Östansjö är ett område som kan ge upphov till spårspring. Det ligger nära järnvägen och på andra sidan järnvägen finns andra bostadsområden. Någon korsning med järnvägen finns inte. Den närmaste korsningen förbi järnvägen för gående och cyklister ligger ca 1 km från bostadsområdena, vilket medför en omväg på ca två kilometer mellan områdena. Då människor generellt väljer att ta den kortaste vägen föreligger här risk för spårspring.

Det är positivt att det i Riktlinjer för bebyggelseplanering står att antalet plankorsningar ska minska och att förutsättningar ska skapas för planskild korsning då planläggning eller exploatering förutsätter trafikförsörjning över spårområde. Däremot står det inget om hur detta ska ske vid det ovan nämnda området i Östansjö. Det är positivt att plankorsningen på Askersundsvägen i Vretstorp ska byggas om till planskild korsning när vägen får en ny sträckning. Att bygga en planskild korsning vid Högtorpsgatan i Hallsberg är ingen högt prioriterad åtgärd av Banverket. En planskildhet kommer därför troligtvis inte finnas med i trafikverkens gemensamma åtgärdsplanering för 2010-2021.

Förtydliganden

- Kartan på sidan 25 visar korridorer för det nya dubbelspåret mellan Hallsberg och Degerön. Utredningsalternativen har inte samma beteckning som i järnvägsutredningen vilket gör det lite förvirrande. För information om de aktuella beteckningarna och korridorerna, se banverkets hemsida www.banverket.se – våra projekt – Hallsberg-Degerön.
- På sidan 48 i planbeskrivningen bör även den planerade dubbelspårsutbyggnaden Hallsberg – Degerön markeras som riksintresse, både i texten och på kartan.
- På kartan på sidan 89 som visar riktlinjer för bebyggelseutvecklingen finns många typer av riksintressen utritade, men inte riksintressena för järnvägen. Banverket anser att kartan bör kompletteras med detta.
- Många kartor i planen är otydliga och det är svårt att se vilket område som är vilket. Det behöver också förtydligas med en rubrik eller figurtext vad kartorna visar för något.

Svar: Banverket har formulerat sitt yttrande under ett antal kapitelrubriker.

Riksintressen. Hallsbergs kommun kompletterar och reviderar kartredovisningen så som Banverket anfört. Vad gäller de mer långsiktiga förändringarna som kan komma att avse personbangården och godsbangården har Hallsbergs kommun god kännedom om dessa i det utredningsläge som dessa nu befinner sig. De skisserade ändringarna torde i sin helhet kunna rymmas inom de för järnvägsändamål avsatta områdena.

Hälsa och säkerhet. Hallsbergs kommun har i sitt bemötande av yttrandet från Nerikes Brandkår förklarat att säkerhetsaspekterna skall mer ingående beskrivas i översiktsplanen. Det skyddsavstånd som Banverket nämner sammanfaller i stort med det som nämnts av brandkåren. Hallsbergs kommun delar Banverkets syn på risker med spårsporing. Vid framtida exploatering som kan antas öka denna risk skall frågan belysas i samverkan med Banverket. Det vore önskvärt om parterna i samverkan kunde reda ut hur skydds- och bullerplank skall finansieras och i samverkan verkade för att åtgärderna kunde rymmas inom de statliga bidrag som kan utgå till åtgärder för infrastruktur och miljö.

Buller och vibrationer. Frågan om buller- och vibrationer har uppmärksamats i översiktplanen. Vad Banverket framfört kommer att ingå i den redaktionella översynen inför upprättandet av utställningshandlingarna.

Tillgänglighet: När man ur tillgänglighetssynpunkt vill eftersträva närhet till kollektivtrafiken är det värt att nämna att Hallsbergs tätort är liten till som omfattning. All bostadsbebyggelse i tätorten rymms inom en radie av 3 km från stationen.

Plankorsningar och planskilda korsningar. Vad Banverket framfört kommer att beaktas i den redaktionella översynen. Vi hänvisar samtidigt till vad som framförts i anslutning till Vägverkets yttrande.

Förtydliganden. Vad Banverket i övrigt har framfört kommer att beaktas i den redaktionella översynen.

20. Länsstyrelsen i Örebro län

Allmänt

I översiktsplanen anger kommunen ramarna för mark- och vattenanvändningen och utvecklingen inom Hallsbergs kommun. Planen redovisar allmänna intressen samt fördjupningar för de åtta samhällen som finns i kommunen. Översiktsplanen innehåller även riktlinjer för bebyggelse- utvecklingen. Länsstyrelsen anser att det finns goda för-

utsättningar att översiktsplanen på ett bra sätt kan vara vägledande för mark- och vattenanvändningen i kommunen.

Det är viktigt att kommunen har en aktuell översiktsplan så att det blir tydligt vad som är kommunens aktuella syn i frågor om mark- och vattenanvändning och bebyggelseutveckling. Om kommunen regelbundet behandlar dessa frågor så hålls diskussionerna om kommunens planeringsfrågor levande, och möjligheten att diskutera och påverka processerna blir större.

Översiktsplanen är i huvudsak ett väl genomarbetat förslag som anger kommunens inriktning, mål och ställningstaganden kring kommunens mark- och vattenanvändning. Det är positivt att kommunen lyfter blicken och ser kommunens utvecklingsmöjligheter från ett globalt ned till ett kommunalt perspektiv. Det är också bra att planen redovisar mål, åtgärder och bakgrund för de allmänna intressena samt för de riskfaktorer som finns i kommunens fysiska planering. Det saknas dock en redovisning av hur kommunen tänker följa upp och utvärdera de mål och åtgärder som satts upp. För att få en fungerande målstyrd översiktsplan bör målen vara specifika, mätbara, realistiska och tidsatta.

Vissa delar av översiktsplanen, f a olika siffror, är inaktuella. Kommunen anger att det beror på att planen färdigställdes under åren 2004-2005. Länsstyrelsen anser att ett samrådsförslag bör innehålla aktuella uppgifter för att skapa förutsättningar för läsaren att göra riktiga bedömningar och slutsatser utifrån materialet. Länsstyrelsen ställer sig också frågande till varför översiktsplanen innehar förkortningen "ÖPL". Förkortningen "ÖP" är en mer vedertagen förkortning för översiktsplan.

Miljöbedömning

Enligt 4 kap 8 § PBL ska konsekvenserna av en översiktsplan redovisas. Enligt 4 § MKB-förordningen ska översiktsplaner även miljöbedömas. I missivet till översiktsplanen står att eftersom översiktsplanen i alla väsentliga delar var klar vid årsskiftet 2004-2005 behöver ingen miljöbedömning för planen göras. Kommunen hänvisar till de övergångsbestämmelser som gällde enligt miljöbalken (MB), SFS 2004:606. Länsstyrelsen vill understryka att översiktsplanen för Hallsbergs kommun inte omfattas av dessa övergångsbestämmelser. Övergångsreglerna gällde för de planer som formellt började förberedas före den 21/7 år 2004 och som antogs före den 21/7 år 2006. Länsstyrelsen anser därför att översiktsplanen ska genomgå en miljöbedömning och att en miljökonsekvensbeskrivning ska upprättas.

Riksintressen

Naturvård

På s. 47 står att det inom kommunen finns 6 st områden av riksintresse för naturvården, medan det i kartan visas att det finns 11 sådana områden. Enligt Länsstyrelsens kartunderlag finns 11 st områden av riksintresse för naturvården i kommunen enligt 3 kap MB som också bör nämnas i texten.

Natura 2000

I översiktsplanen saknas en redovisning av kommunens Natura 2000-områden som utgör riksintressen enligt 4 kap 8 § MB. I Hallsbergs kommun finns 19 st Natura 2000-

områden. Dessa områden bör redovisas på en karta och i en text i avsnittet ”Riksintressen” samt läggas till övriga riksintressen som redovisas i riktlinjekartan på s. 89.

Gasledning

I översiktsplanen redovisas den föreslagna sträckningen för naturgasledning ca 2 km nordväst om Vibysjön som riksintresse för gasledning. Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen om att detta område inte utgör riksintresse idag. Området ska istället redovisas som planeringsunderlag.

Vägar

Kartan som visar riksintressen för vägar på s. 48 bör kompletteras med hela den planerade nya vägsträckningen för rv 51 med tre alternativa sträckningar mellan Svennevad och Lund, såsom det redovisas på riktlinjekartan på s. 89.

Kartan på s. 48 visar riksintresset för väg 629, men saknas i texten på samma sida.

Det redovisade vägreservatet för framtida omläggning av E20 är, enligt Vägverket, inte längre aktuellt. Laxå kommun har inte med detta vägreservat i sin reviderade kommuntäckande översiktsplan.

Järnväg

Hallsberg är en betydelsefull knutpunkt i det svenska järnvägsnätet. På s. 48 bör den planerade dubbelspårsutbyggnaden Hallsberg-Degerön markeras som riksintresse, både i texten och på kartan.

Kulturmiljövård

Länsstyrelsen konstaterar att de statliga intressen som finns i områdena av riksintresse för kulturmiljövården är korrekt redovisade. Det är positivt att översiktsplanen också redovisar konstruktiva förslag till säkerställande av de kulturhistoriska värdena i dessa områden.

Hälsa och säkerhet

Risk och sårbarhet

I översiktsplanen bör resonemang föras kring hur kommunens antagna risk- och sårbarhetsanalys hanteras i den fysiska planeringen. Kommunen bör formulera mål och aktiviteter för hur aktuella risker ska hanteras i den fysiska planeringen utifrån resultatet av risk- och sårbarhetsanalysen.

Förorenade områden

De förorenade områdena i kommunen redovisas på en karta i översiktsplanen. Det vore önskvärt med en beskrivning av de eventuella konflikter som kommunen kan se mellan planerad markanvändning och kända förorenade områden.

Geotekniska förhållanden

Översiktsplanen bör även behandla risken för ras, skred och erosion i kommunen. Det kan göras genom en översiktlig redovisning av kända geologiska och geotekniska förhållanden samt rekommendationer för beaktande av geotekniska frågor.

Hästhållning

Hästnäringen är en växande verksamhet i landet. Den ger goda förutsättningar för landsbygdsutveckling, men innebär också hälsorisker i form av allergier. Översiktsplanen bör behandla frågan om skyddsavstånd mellan bostadsbebyggelse och ridanläggningar samt hästgårdar.

Farligt gods

Kommunen har stor genomströmning av gods på både väg och järnväg. Sträckan Hallsberg - Frövi är en av landets mest trafikerade järnvägssträckor med farligt gods. Översiktsplanen bör mer uttryckligt tala om hur kommunen ska hantera frågan om farligt gods. För nya detaljplaner som berörs av transportvägar- och järnvägar för farligt gods bör i vissa fall riskanalyser utarbetas för att utreda riskerna med att lokalisera verksamheter intill dessa leder.

Översvämning

I översiktsplanen anges: "Vid lovprövning ska hänsyn tas till högsta dämmningsgränsen." För översvämningshotade områden intill sjöar och vattendrag är det mycket viktigt att markanvändningen anpassas till höga vattenstånd och höga flöden. Angivna dämmningsgräns är inte någon garanti för att sjöns vattenstånd högst uppnår en viss nivå när höga flöden inträffar. Länsstyrelsens synpunkt är att områden för vägar, bostadshus, villabebyggelse och fritidshus bör klara att inte påverkas av vattenstånd som uppträder vid 100-årsflöde. Viktiga infrastrukturåtgärningar m.m. bör kunna klara vattenstånd som uppträder vid högsta flöde.

Miljö kvalitetsnormer

I översiktsplanen står att kommunen ska verka för att luftföroreningshalterna inte överskrider miljö kvalitetsnormerna. Översiktsplanen bör närmare redovisa hur problembilden kring miljö kvalitetsnormer i kommunen ser ut samt vilka förebyggande åtgärder kommunen avser att vidta.

Mellankommunala intressen

Översiktsplanen belyser på ett bra sätt aktuella mellankommunala frågor. En stor fråga för Hallsbergs kommun är kommunens behov av att justera kommungränsen för att kunna utveckla kommunens bebyggelse och mark för verksamheter. Länsstyrelsen kommer att vara delaktig i fortsatta diskussioner kring gränsjustering.

En annan viktig mellankommunal fråga är området kring sjön Tisaren som även ingår i Askersunds kommun och som utgör en ytvattentäkt för flera kommuner. I översiktsplanen föreslås att exploateringsföretag utanför redan ianspråktagna områden runt sjön ska föregås av en fördjupad översiktsplan. Länsstyrelsen ställer sig positiv till detta förslag, eftersom det skapar förutsättningar för en mellankommunal samsyn kring lämplig utveckling av bl a bebyggelse, friluftsliv och vattenskyddsfrågor kring sjön.

Övriga synpunkter**Strandskydd**

I avsnittet som behandlar strandskydd på s. 93 står att strandskydd endast gäller vid insjöar och vid vattendrag med en sådan bredd att båda strandlinjerna markerats på topografiska kartan samt utmed Haddeboån, Hjortkvarnsån nedströms Östersjön och Svennevadsån nedströms Tisaren. Detta har inte stöd i gällande lagstiftning. Det gene-

rella strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill 100 meter från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. Inga sjöar eller vattendrag är undantagna från det generella strandskyddet om de är vattenförande året runt och minst 0,5 meter breda.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får förordna att ett strandskyddsområde som uppenbart saknar betydelse för att tillgodose strandskyddets syften inte skall vara omfattat av strandskydd. Den 27 juni år 2008 förordnande Länsstyrelsen om att vissa strandområden i länet inte ska omfattas av sådant strandskydd som avses i 7 kap MB. Förordnandet är dock överklagat till regeringen som ska ta ställning i ärendet. Detta innebär att förordnandet inte har vunnit laga kraft. Tills det att regeringen har fattat beslut angående överklagandena gäller de strandskyddsregler i Örebro län som gällde före 2008-07-01.

Länsstyrelsen anser att översiktsplanen bör redovisa kommunens förhållningssätt inom strandskyddsområdet för t ex bryggor. Kommunen skulle förslagsvis kunna skriva följande:

Kommunen förordar gemensamhetslösningar för dem som önskar båtplats. Det gör att miljöpåverkan koncentreras till en plats till skillnad mot vid byggnation av många mindre bryggor där en större del strand och vatten påverkas och tas i anspråk.

Översiktsplanen bör även redovisa vilka vatten som är värdefulla samt beskriva hur de ska bevaras.

Miljömål

I översiktsplanen anges felaktigt att det finns 15 nationella miljö kvalitetsmål och 69 delmål. Idag finns 16 nationella miljö kvalitetsmål och 72 delmål.

Översiktsplanen bör tydligt redovisa hur miljömålen påverkas av olika verksamheter.

Naturvård

Det underlag som använts till naturvårdsanalys är till stora delar inaktuellt. De siffror som redovisas i markanvändningsplanen på s. 33 är hämtade från 1984 års Naturvårdsöversikt Örebro län. Denna översikt är fortfarande en bra utgångspunkt för naturvårdsarbetet, men behöver kompletteras med aktuella uppgifter. Det finns t ex för närvarande 17 naturreservat i kommunen på en sammanlagd yta av ca 1900 ha jämfört med de 207 ha som anges i översiktsplanen. Dessutom planeras flera nya naturreservat i kommunen. För närvarande har Länsstyrelsen 9 objekt som är förankrade hos Naturvårdsverket och där förhandlingar med markägare pågår. Reservatsbildningen har kommit olika långt för de olika objekten, men med stor sannolikhet kommer dessa områden skyddas inom planperioden för översiktsplanen. Därför bör även dessa blivande naturreservat innefattas i översiktsplanen. Vidare finns nya skyddsformer (Natura 2000, biotopskyddsområden och naturvårdsavtal), som inte redovisas i översiktsplanen. Länsstyrelsen kan vara behjälplig i att ta fram underlag för skyddade samt blivande skyddade områden i kommunen.

Kommunens underlag från 2004 "Värdefulla naturmiljöer i Hallsbergs kommun" bygger på naturvårdsöversikten och kommunens egna inventeringar och värderingar och bör därför utgöra kartunderlag i översiktsplanen i kombination med aktuella skyddade områden (Natura 2000, naturreservat, biotopskydd, naturminnen, naturvårdsavtal mm).

Skogsbruk

På s. 29 står "I Hallsbergs kommun är ca 0,4 % av skogen reservat. Andelen skyddad mark har ökat genom Skogsvårdstyrelsens många beslut om biotopskyddsområden (upp till 5 ha)." Länsstyrelsen anser att denna mening bör kompletteras med "... och Länsstyrelsens beslut om naturreservat."

På s. 29 står även att "En kommunal naturvårdsinriktad skogsbruksplan (KNISP) behöver upprättas för den kommunägda skogen som till övervägande delen redan nyttjas som tätortsnära rekreationsområden. På sikt kan dessa områden inrättas som naturvårdsområden." Länsstyrelsen anser att begreppet "naturvårdsområde" bör ersättas med "naturreservat", eftersom "naturvårdsområde" inte längre finns kvar som skyddsform enligt miljöbalken.

Kulturmiljövård

I riktlinjerna för bebyggelseutvecklingen, på s. 92 anges att Hallsbergs stationshus m.fl. byggnader är skyddade som "statliga byggnadsminnesmärken". "Byggnadsminnesmärken" är ett äldre begrepp som inte finns i dagens lagstiftning. Istället används begreppet "statliga byggnadsminnen". Vidare anges att Bergöohuset är skyddat som "privat byggnadsminne". Inte heller detta begrepp existerar, utan istället används begreppet "byggnadsminne".

Kyrkliga kulturminnen är skyddade enligt 4 kap lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. I översiktsplanen anges felaktigt att tillståndsprövningen görs av Riksantikvarieämbetet. Det är Länsstyrelsen som sköter detta.

"Värdefulla kulturmiljöer i Hallsbergs kommun" och "Värdefulla byggnader i Hallsbergs tätort" är värdefulla instrument för att redovisa och säkerställa kulturhistoriska värden inom kommunen. Det är lämpligt att i översiktsplanen i klartext ange att de objekt och miljöer som redovisas i dessa dokument enligt kommunen är att betrakta som särskilt värdefulla enligt

3 kap 12 § PBL.**Landsbygdsutveckling**

Enligt översiktsplanen har befolkningsminskningen i kommunen i huvudsak skett i tätorterna. På s. 17 och 19 ges olika siffror för befolkningsminskningen den senaste 10-årsperioden. Folkmängden på landsbygden har dock minskat i en liten omfattning i jämförelse med tätorterna. En välplanerad landsbygdsutveckling med attraktivt boende i fokus skulle kunna bidra till att öka befolkningsunderlaget i kommunen. Hästhållning och turism är exempel på frågor som också skulle kunna studeras närmare i översiktsplanen. Samtidigt är det naturligtvis viktigt att arbeta för tätortsutveckling för att stödja förutsättningarna för boende, service och näringsliv i kommunen.

Transportsystem

I översiktsplanen anges att det är särskilt viktigt att stödja utvecklingen av Hallsbergs centralort och dess naturliga förutsättningar för boende, offentlig och kommersiell service och näringsliv, främst inom transportsektorn, terminalverksamhet och lagerhantering. Länsstyrelsen anser att denna inriktning är viktig för kommunen. I Hallsberg finns en lång järnvägstradition avseende både resande och godshantering. Det är av stor vikt att kommunen tar till vara och arbetar för att utveckla den befintliga infrastrukturen

som knyter samman kommunen med ett stort regionalt omland. Kommunen med dess strategiska geografiska läge med goda kommunikationer har stora möjligheter att utvecklas ytterligare till en mötesplats i ett regionalt perspektiv. För Stockholm - Mälarenregionen och Gotland, varav hela Örebro län ingår, har en systemanalys för infrastrukturplaneringen arbetats fram för perioden 2010-2020. Hallsbergs kommun bör använda materialet som underlag i sitt framtida arbete med att utveckla transportsystemet.

Vägar

I avsnittet "Skyddsområden mm. längs allmänna vägar" på s. 94 står att det inom ett avstånd av 12 m från vägområde inte utan Länsstyrelsens tillstånd får uppföras byggnader etc. Länsstyrelsen vill göra kommunen uppmärksam på att Länsstyrelsen i augusti år 2008 har beslutat om att ett utökad byggnadsförbud ska gälla utefter det allmänna vägnätet i Örebro län. Detta innebär att byggnadsförbudet längs väg E20 har utökats från 12 m till 50 m och längs väg 50, 51 och 52 från 12 m till 30 m.

Beträffande utfart eller ändring av befintlig utfart till allmän väg krävs, enligt 39 § Väglagen, Väghållningsmyndighetens tillstånd, inte Länsstyrelsens tillstånd som framgår av texten på s. 94. Det är även väghållningsmyndigheten som, enligt 43 § Väglagen, ger tillstånd för åtgärder inom vägområde, inte Länsstyrelsen. Länsstyrelsen ger dock tillstånd intill vägområde, enligt 45 § Väglagen.

Vindkraft

Länsstyrelsen anser att det är mycket positivt att kommunen avser göra ett tematiskt tillägg till översiktsplanen beträffande vindkraft samt en vindkraftspolicy som ska vara vägledande vid handläggningen av lovärenden. I samband med detta bör frågan om värdefull landskapsbild hanteras. Under arbetet med det tematiska tillägget är det, pga. vindkraftens landskapspåverkan, önskvärt att kommunen också för en dialog med angränsande kommuner och län.

Klimatfrågan

Översiktsplanens första kapitel redovisar både nationella och internationella initiativ för en framtida hållbar utveckling för bl a klimatet. Det vore intressant om kommunen i översiktsplanen skulle kunna göra en starkare koppling mellan dessa initiativ och kommunens ansvar i frågan genom den fysiska planeringen, t ex vad gäller bebyggelse, transporter och kommunikationer.

Tillgänglighet

Översiktsplanen bör redovisa hur kommunen avser arbeta med frågan om tillgänglighet. Allmänhetens tillgänglighet till offentliga platser och lokaler samt offentlig och kommersiell service är särskilt viktigt att studera. Äldres och funktionshindrades behov bör också studeras särskilt.

Jämställdhetsmål, integrationsmål, folkhälsomål och barnkonvention

I all kommunal planering och verksamhet bör de nationella målen vad gäller jämställdhet, integration, folkhälsa samt FN:s konvention om barns rättigheter beaktas. I de fall då det även finns regionala och lokala mål bör de också följas. Detta bör uppmärksammas i översiktsplanen.

Fördjupade översiktsplaner

Det är positivt att det i de fördjupade delarna finns en återkoppling till den nu gällande översiktsplanen. På detta sätt tydliggörs översiktsplanens syfte, dvs att den ska fungera som ett beslutsunderlag i kommunens mark- och vattenplanering.

Länsstyrelsen anser att den föreslagna nya bostadsbebyggelsen vid Prästängen i Sköllersta är olämplig med hänsyn till den kulturhistoriskt mycket värdefulla miljön kring Sköllersta kyrka samt det närbelägna Natura 2000-området Sköllersta prästäng.

I den fördjupade översiktsplanen för Vretstorp anges att för den framtida utbyggnaden av väg 517, i ett läge öster om bebyggelsen och med planskild korsning med stambanan, behövs inga fler utredningar, eftersom det finns en lagakraftvunnen detaljplan för ändamålet. Enligt Vägverket kan dock nya utredningar komma att krävas när det blir aktuellt att genomföra utbyggnaden.

För den fördjupade översiktsplanen för Björnhammar anges olika siffror på aktuell folkmängd.

Kartor

Många av översiktsplanens kartor skulle vinna på att vara större för att bli tydligare. En av kartorna på s. 18 och s. 20 skulle kunna tas bort, eftersom de är likadana. Det vore även önskvärt med en karta som visar var Hallsberg ligger geografiskt i regionen och vilka kommuner som angränsar till Hallsbergs kommun. Detta behov blir tydligt för kartorna som redovisar riksintressen och olika reservat som sträcker sig över kommungränsen.

På riktlinjekartan på s. 89 redovisas de flesta allmänna intressen som kommunen ska ta hänsyn till i den fysiska planeringen. För att denna karta ska ge en heltäckande bild och visa ev. konflikter i mark- och vattenanvändning bör även utpekade områden av väsentligt intresse för jordbruket och skogsbruket samt riksintresseområden för vägar, järnvägar och vindbruk redovisas.

Kartorna för de fördjupade delarna av översiktsplanen visar på ett strukturerat sätt vad som är kommunens planerade markanvändning för kommunens samhällen. Det är bra att ställningstaganden görs i både karta och text. I dessa kartor har dock färgerna grön och grå flera nyanser som är svåra att urskilja mot det grå ortofotot i bakgrunden. Det vore därför önskvärt med större kontrast på färgskalan. Kartan på s. 58 bör kompletteras med en teckenförklaring för den framtida sträckningen av väg 517. Även kartan på s. 53 bör kompletteras med en teckenförklaring till den framtida vägsträckningen nordväst om Hallsbergs tätort. Teckenförklaringen till kartan på s. 25 bör också göras tydligare.

Svar: Länsstyrelsen i Örebro län har formulerat sitt yttrande under ett antal kapitelrubriker. Allmänt. Hallsbergs kommun värdesätter de positiva omdömen som länsstyrelsen ger uttryck för. Det är ett stöd för det omfattande redaktionella arbete som nu genomförs för att revidera, ändra och komplettera förslaget till översiktsplanen nu när en utställningshandling skall upprättas.

Miljöbedömning. Hallsbergs kommun avser att låta planen genomgå en miljöbedömning och därefter upprätta en miljökonsekvensbeskrivning. Samråd om ett redaktionellt upplägg har redan genomförts där länsstyrelsen lämnat värdefulla synpunkter till stöd för arbetet.

Riksintressen. Hallsbergs kommun har i alla delar reviderat översiktsplanen så att kända riksintressen redovisas i text och i kartor med ett aktuellt och korrekt innehåll.

Hälsa och säkerhet.

- Risk och sårbarhet. Kommunens risk- och sårbarhetsanalys inarbetas i översiktsplanen. Det ryms emellertid inte inom pågående planarbete att särskilt formulera mål och aktiviteter i anledning av denna. Detta får hänskjutas till kommunens kontinuerliga och specifika arbete med risk- och sårbarhetsanalysen.
- Föreordade områden. Det behov av komplettering som länsstyrelsen har påtalat har genomförts i förslaget till översiktsplanen.
- Geotekniska förhållanden. Det behov av komplettering som länsstyrelsen har påtalat har genomförts i förslaget till översiktsplanen. Det ryms emellertid inte inom pågående planarbete att särskilt i detalj utreda förhållandena. Detta får hänskjutas till kommunens kontinuerliga och specifika arbete med risk- och sårbarhetsanalysen.
- Hästhållning. Hallsbergs kommun ställer sig positiv till etablering av hästgårdar. Översiktsplanen kompletteras med vägledande riktlinjer för etablering.
- Farligt gods. Så som ovan beskrivits i anslutning till Banverkets och Vägverkets yttranden kommer översiktsplanen att kompletteras med uppgifter rörande farligt gods.
- Översvämning. Hallsbergs kommun arbetar kontinuerligt med att öka kunskapsbasen avseende översvämningsrisker. På nuvarande grunder är dämmningsgränsen och ett säkerhetsavstånd till denna erfarenhetsmässigt en riktig avvägning. För Hallsbergs tätort gäller en nyprövad vattendom mot vilken exploateringsföretag prövas.
- Miljökvalitetsnormer. Hallsbergs kommun har gjort en nystart på miljömålsarbetet. I anslutning till att detta arbete resulterat i mer preciserade uppgifter saknar kommunen underlag för att närmare konkretisera frågan. Med hänsyn till kommunens bebyggelsemönster och förekommande trafikmängder har kommunen sedan tidigare uppfattningen att luftkvalitetsfrågan har störst relevans utmed Västra och Östra Storgatan i Hallsberg.
- Mellankommunala intressen. Hallsbergs kommun finner att länsstyrelsen delar kommunens beskrivning av vilka mellankommunala intressen som är aktuella.

Övriga synpunkter

- Strandskydd. Det behov av rättelser och komplettering som länsstyrelsen har påtalat kommer att genomföras. Kommunen kommer också att i översiktsplanen redovisa inom vilka områden kommunen anser att hänsyn skall tas till utveckling .... Dessa områden har redan i samrådshandlingen redovisats i text.
- Miljömål. Översiktsplanen kommer att rättas och kompletteras så som länsstyrelsen påtalat. Emellertid skall beaktas att Hallsbergs kommun har gjort en nystart i miljömålsarbetet och att faktaredovisning och program fn saknas. I avvaktan på att detta arbete resulterat i mer preciserade uppgifter saknar kommunen underlag för att konkretisera frågan så som det vore önskvärt.
- Naturvård, Skogsbruk och Kulturmiljövård. Det behov av rättelser och komplettering som länsstyrelsen har påtalat kommer att genomföras.
- Landsbygdsutveckling. Länsstyrelsens synpunkter har stort värde i det fortsatta arbetet med landsbygdsutveckling.
- Transportsystem. Länsstyrelsen delar i sitt yttrande Hallsbergs kommuns beskrivning infrastrukturens betydelse för utvecklingen. Det underlag för Stockholm - Mälarenregionen och Gotland, varav hela Örebro län ingår, Systemanalys för infrastrukturplaneringen för perioden 2010-2020 och som länsstyrelsen lyfter fram kommer att fogas till det planeringsunderlag som översiktsplanen grundar sig på.
- Vägar. Det behov av rättelser och komplettering som länsstyrelsen har påtalat kommer att

genomföras.

- Vindkraft. Hallsbergs kommun har upprättat ett förslag till Vindkraftplan och genomfört samråd om denna. Vindkraftplanen kommer att ställas ut samtidigt som översiktsplanen i den meningen att den utgör en del av kommunens översiktsplan. Ett mer kortfattat avsnitt kommer att redovisas direkt i översiktsplanen.

- Klimatfrågan. Det behov av synliggörande och komplettering som länsstyrelsen har påtalat kommer att genomföras. Det kan t.ex framhållas att Hallsbergs kommun har gjort sig oberoende av fossila ämnen för uppvärmning av kommunens fastigheter genom att systematiskt stödja utbyggnad av när- och fjärrvärmesystem där biobränsle används som värmekälla.

- Tillgänglighet. Det behov av synliggörande och komplettering som länsstyrelsen har påtalat kommer att genomföras. Se även vårt bemötande av Vägverkets och Banverkets yttranden ovan.

- Jämställdhetsmål, Integrationsmål, folkhälsomål och Barnkonventionen. Hallsbergs kommun arbetar aktivt med att upprätta mål och program inom dessa nationella insatsområden. I översiktsplanen kommer arbetsläget för dessa att redovisas.

- Fördjupade översiktsplaner. Hallsbergs kommun delar inte länsstyrelsens uppfattning att kommunens planläggning för nya bostäder vid Prästängsvägen i Sköllersta skulle vara olämplig. Vid den översyn som nu görs av den gällande översiktsplanen från 1994 kvarstår kommunens inriktning att detta område utgör ett exploateringsområde med mycket höga boendekvaliteter. I det följande arbetet med att upprätta detaljplan kan fortsatt hänsyn tas till det närliggande Natura 2000 området.

Väg 517 Planskild korsning med järnvägen i Vretstorp. Det är anmärkningsvärt att länsstyrelsen och Vägverket inte visar större respekt till kommunens gällande översiktplan och den för området gällande detaljplanen. Hallsbergs kommun hänvisar till hur Vägverkets yttrande bemöts ovan. Det skall således påtalas att den lagakraftvunna detaljplanen har upprättats i nära samverkan med Vägverket och grundar sig helt på Vägverkets projekteringsunderlag objekt-nummer 10141. Det förhållande att vägen går i tätort utgör skälet till att detaljplaneinstitutet valdes före arbetsplan enligt väglagen.

- Kartor. Länsstyrelsen pekar på behovet av att revidera, komplettera och göra kartredovisningen mer tydlig och lättläst. Kommunen kommer att fästa stor vikt vid dessa förhållanden. Det skall emellertid också nämnas att kartorna i tryck utgör en stiliserad och förminskad variant av de originalkartor som kommer att följa utställningshandlingen. I allt väsentligt utgör kartorna en visualisering av omfattande databaser vilka i sig saknar skalberoende. Vid ärendehantering och i anslutning till efterföljande planläggning finns således ett mer lättläst och detaljerat underlag att tillgå. Genom att utnyttja internet och olika dataformat som till exempel pdf-filer görs också översiktsplanen tillgänglig för en bred allmänhet som också får tillgång till detaljerade och skalbara kartor.

21. Lekebergs kommun

Lekebergs kommun vill framhålla värdet av att verka för framtida lösningar som är gemensamma för Hallsbergs och Lekebergs kommuner och i ett större perspektiv även regionen. Generellt bör översiktlig planering eftersträvas och parallell konkurrens kan då utvecklas mot ömsesidiga komplement som kan ge variation i utbud. När kommuner gemensamt utvecklar service och funktioner ges möjlighet till en utvidgad arbetsmarknadsregion.

Särskilt vill Lekebergs kommun påtala vikten av att arbeta för bättre kommunikationer mellan våra kommuner. En effekt av bättre kollektivtrafik mellan kommunerna är att Lekebergs gymnasieelever kan söka sig till Alléskolan och att Lekebergs invånare kan använda sig av Hallsbergs förträffliga kommunikationer via järnvägen. Exempel på andra gemensamma frågor är vårt behov av vattenförsörjning och då med perspektivet reservvatten.

Svar: Lekebergs kommun välkomnar samverkan i syfte att skapa en utvidgad arbetsmarknad. Två frågor som Lekebergs kommun särskilt framhåller som samverkansområden är förbättrad kollektivtrafik och samverkan kring vattenförsörjningen. Översiktsplanens avsnitt om mellan-kommunala intressen kommer att kompletteras med dessa uppgifter.

22. Örebro stadsbyggnad, Örebro kommun

Örebro stadsbyggnad har följande synpunkter på översiktsplanen:

Örebro kommun anser att förslaget till översiktsplan är omfattande och väl genomarbetat och tycker det är bra att Hallsberg arbetar aktivt med frågan.

Örebro kommun välkomnar en utveckling där kommunerna tillsammans kan stärka företagens konkurrenskraft och öka sysselsättningen. Örebro län har ett alldeles utmärkt läge rent demografiskt och geografiskt i Sverige. Detta strategiska läge tillsammans med den starka infrastrukturen ger konkurrensfördelar som bidrar till att behålla och locka hit företag.

Gemensamma intressen

Transportinfrastrukturfrågorna är ett gemensamt intresse, där Örebro kommun vill arbeta gemensamt med Hallsbergs kommun. Om godstrafiken mångdubblas kommer järnvägen genom Örebro centrum vara en flaskhals, som även begränsar en fortsatt utveckling av godshanteringen i Hallsberg. Därför har vi i samrådsförslaget till Örebro kommuns översiktsplan med en framtida järnväg för godstransporter väster om Örebro. Den ligger längre fram i tiden än 2020 och därför har vi bara redovisat den schematiskt (med en bred korridor) än så länge. Men däremot önskar vi att Hallsbergs kommun reserverar mark för en framtida anslutning till denna järnväg, just för att säkerställa järnvägsförbindelserna till Hallsbergs kommun och till Hallsbergs kombiterminal.

Örebro anser att det är bra att Hallsberg har framförhållning när det gäller tillgången på bostäder.

Handeln är ett gemensamt intresse, där Örebro har ambitionen att vara centrum för handel med ett regionalt upptagningsområde.

Övrigt om översiktsplanen

Det är önskvärt med bättre kartor eftersom de är svåra att läsa och tyda de kartor som finns i materialet. Exempelvis så är vissa färger snarlika varandra och en del siffror svåra att tyda (t.ex. s. 18, 25 och 53).

En stor del av de skisserade utbyggnadsområdena i Hallsbergs tätort ligger "perifer". En fördel med detta är att attraktiva naturnära boendemiljöer kan skapas. Samtidigt

blir det relativt långt för de boende i de nya områdena att förflytta sig och de kan bli beroende av bil för sina dagliga resor. Med ett mindre befolkningstillskott perifert och större tillskott centralt i tätorten förbättras möjligheten till hållbart resande.

Översiktsplanen innehåller mycket fakta och ibland är det svårt att avgöra om det är fakta eller ställningstaganden. Exempelvis konstaterar ni i planen att 0,38 procent av kommunens mark är skyddad enligt Miljöbalken (för naturvård och rekreation) och att det är en anmärkningsvärt låg siffra med tanke på de faktiska skyddsbehoven. Men det finns inget ställningstagande att kommunen ska arbeta för att öka andelen skyddad areal.

Den kommunomfattande markanvändningsplanen har en bra uppställning med mål och åtgärder, som gör det tydligt. Vi saknar dock en konsekvensbeskrivning för även i Plan- och bygglagen finns det ju krav i samrådet att redovisa förslagets innebörd och konsekvenser. Kravet på miljökonsekvensbeskrivning är dock inte lika omfattande som i Miljöbalken. För Örebro kommuns del hade det varit önskvärt med en miljökonsekvensbeskrivning eftersom konsekvenserna även kan påverka Örebro kommun.

Riktlinjerna för bebyggelseutvecklingen är ett intressant kapitel och det skapar en tydlighet mot allmänheten (som ofta saknas). Det synliggör hur ärendena behandlas och var i kommunen särskild hänsyn bör tas till olika intressen. Dessa tydliga riktlinjer för bebyggelseutvecklingen på landsbygden är något vi får ta med oss i vårt fortsatta arbete med Örebro översiktplan!

Svar: Örebro kommun anser att förslaget till översiktsplan är väl genomarbetat och välkomnar en samverkan så att sysselsättningen och företagens konkurrenskraft kan ökas. Synpunkter på översiktsplanen har redovisats kapitelvis enligt följande:

Gemensamma intressen.

- Örebro kommun framhåller att utveckling av infrastrukturen är ett gemensamt intresse. Hallsbergs kommun delar detta synsätt. Hallsbergs kommun kan dock, i avsaknad av konkret underlag, inte tillmötesgå Örebro kommuns önskemål om att reservera mark för en framtida anslutning av ett nytt spår. För att detta skall kunna övervägas erfordras någon form av professionell ”järnvägsutredning”. En sådan utredning torde bäst kunna genomföras om Kumla och Hallsbergs kommuner redan i ett tidigt skede ges möjlighet att delta i utredningsarbetet.
- Örebro kommun menar att ”en stor del av utbyggnadsområdena ligger perifert”. Liknade resonemang har framförts av t.ex. Vägverket. Det finns anledning att åter nämna att all bostadsbebyggelse i Hallsbergs tätort ligger inom en radie på 3 km från järnvägsstationen. Det är vad vi menar med närhet till kommunikationer och service samtidigt som kommunen kan erbjuda attraktiva och stora tomter.
- Hallsbergs kommun kommer att upprätta en miljöbedömning och miljökonsekvensbeskrivning i anslutning till det fortsatta planarbetet och innan översiktsplanen ställs ut.

Vad Örebro kommun i övrigt har framfört kommer att beaktas i den redaktionella översynen.

23. Hallbo

Sammanfattning

Kommunens översiktsplan jämte fördjupningar är ute på en remissrunda för att man ska kunna få in så många synpunkter och idéer som möjligt rörande kommunens utveckling med målhorisont 2020.

Hallbo är naturligtvis intresserade av att vara med och lägga sina synpunkter ur bostadsbolagets synvinkel. Sammanfattningsvis tror vi att mycket är bra i Hallsbergs kommun men att det är nödvändigt att ytterligare marknadsföra allt det positiva för att kunna intressera fler för att bosätta sig i kommunen. Några punkter som vi nedan vill trycka på att tankar kring förbättringar i vardagslogistiken för många av våra kommuninnevånare, gamla såväl som nya. Det andra är att vi tror att möjligheterna till handel i Hallsbergs centrum måste förstärkas. Centrumbilden måste göras attraktivare, utbudet förstärkas och även möjligheterna till upplevelser i handeln. Ett levande centrum gynnar inflyttningen.

Som vi ser det är det av yttersta vikt att vi kan, med aktiv marknadsföring, bryta den negativa befolkningskurvan. Hallsbergs kommun har så mycket trevligt att bjuda på, det gäller bara att få fler att förstå detta.

Inledning

Hallsbergs Kommun vill med denna skrivning få in synpunkter ur alla samhällsliga perspektiv på den kommunomfattande markanvändningsplan som rubriceras Översiktsplan 2006 – 2020. Denna plan kommer i fortsättningen av denna skrivning att kallas för ÖPL och i konsekvens av detta kommer den Fördjupande Översiktsplanen att rubriceras FÖP när den kommenteras i denna skrift.

Såväl ÖPL som FÖP har en uttalad målhorisont 2020 och är på detta sätt ett instrument för långsiktiga och vägledande resonemang rörande såväl kommande markanvändning som en vägledande viljeyttring för hur kommunen ska kunna gestalta som inom denna tidsrymd.

Dokumentet avser att understödja formandet av en gemensam framtid för kommunen. För oss som lokalt bostadsbolag blir det naturligtvis av yttersta vikt att kunna vara med och lämna synpunkter på såväl de redovisade tänkta tätortsstrategierna som de reviderade uppfattningar på befolkningsutveckling som både ÖPL och FÖP redovisar uppfattningar kring.

Yttermera ser vi ett stort intresse i att kunna vara med och kommentera de olika orternas upplevda särdrag ut bostadsbolagets synvinkel samtidigt som vi gärna ort för ort kommenterar de möjligheter som, ur vår synvinkel, finns när det gäller attraktiva bostäder och kanske framförallt det stora behov av positiva tankar vi känner kring skapande av attraktiva miljöer som ska gynna inflyttningen till kommunen. Att Hallsberg dessutom är en betydande nod när det gäller järnvägstrafik ser vi dessutom som en stor möjlighet när det gäller att skapa mer permanent boende i kommunen.

I den fortsatta skrivningen har vi valt att med några ord, tätort för tätort, kommentera FÖP utifrån de bevekelsegrunder som är bostadsbolagets. Orterna kommenteras i den ordning de återfinns i FÖP utan annan inbördes rangordning.

Hallsberg

Hallsbergs tätort är ett regionalt centrum vars betydelse ha ökat dramatiskt i takt med den utbyggnad av terminalområdet som uppvisats de senaste åren. Orten är, som tidigare kommenterats, en mycket betydelsefull nod för järnvägstrafiken främst inom logistiknäringen. Hallsbergsterminalen upplever en hela tiden ökad betydelse som förmedlare av gods på såväl nationell som internationell nivå. Avtalet med Göteborgs Hamn som gjort Hallsberg till en "Dry Port" har ytterligare bidragit till detta.

Hallsberg är vidare en stor spelare när det gäller gymnasieskola, med Alléskolan som har ambitionen att bli en av de ledande skolorna i riket. Följaktligen kan konstateras att Hallsberg har det väl sörjt när det gäller utbildning och logistik vilket borde leda till att orten är attraktiv för framtida inflyttning. Detta är dock inte hela lösningen på problemet.

Ur Hallbos synvinkel blir det viktigaste frågan tudelad; hur få fler människor att bosätta sig i Hallsberg och hur få de som redan bor här att stanna kvar. I korthet; hur vända den negativa spiralen som format kommunens befolkningsutveckling de senaste åren? Man kan konstatera att Hallsberg inte är tillräckligt starkt när det gäller utbudet av detaljhandel och kulturellt utbud. Förvisso påverkar närheten till Marieberg detaljhandelsutbudet, men det måste gå att göra det intressant för fler inom handeln att etablera sig på orten. Visserligen gör kommunen regelbundet insatser för att påverka attraktiviteten med såväl ombyggnationer av den offentliga miljön som deltagande i vissa inslag av underhållande karaktär. Dessa sker oftast i samarbete med den lokala näringen. Kanske måste man ta till mer krafttag än så, kanske skulle man igen diskutera någon form av "centrumledare". En funktion som skulle kunna fungera sammanhållande bland köpmännen och dessutom utgöra en variant av cirkusdirektör för att på olika sätt skapa ett större intresse när det gäller att vara Hallsberg mer troget med avseende på handel. Hallbo har lokaler för attraktiv handel, det gäller att få köpmännen att känna sig omhuldade.

FÖP redovisar på ett utmärkt sätt de tankar som finns kring attraktiva boenden i nya områden. Det Hallsbergs centrum möjligen behöver är ytterligare en satsning på s.k. +55 boende då många efterfrågar möjligheten att sälja villan och bosätta sig i bekvämt centrumnära lägenheter. Kring de tankarna borde man möjligen göra en med fördjupad analys för framtida bruk.

Vretstorp

Vretstorp ligger ca 15 km väster Hallsberg och besväras idag av omöjligheten att arbetspendla med tåg till såväl centralorten som Örebro och vidare ut i riket. När det gäller den allmänna servicen synes Vretstorp vara rimligt rustat och ändå redovisar orten ett nettotapp av boende som besväras. Hallbos fastighetsbestånd på orten minskar i kraft av uppgörelsen med Statens Bostadsnämnd och kan därför hållas på en rimligt attraktiv nivå.

Det som skulle kunna förstärka Vretstorps attraktionskraft är alltså troligen möjligheter till tågstopp för att möjliggöra miljövänlig och kostnadseffektiv arbetspendling.

Östansjö

Östansjö, lokaliserat 8 km väster Hallsberg, besväras liksom Vretstorp av att det inte finns några möjligheter att stanna tåg för att möjliggöra arbetspendling. Hallbos lä-

genhetsbestånd på orten har redan idag en rimlig nivå och orten upplever för stunden inslag av positiv inflyttning. Denna trend skulle troligen förstärkas på samma sätt som i Vretstorp om det skulle skapa möjligheter att nyttja tåg vid resande. Vi tror alltså att såväl Vretstorp som Östansjö skulle gynnas rejält om perronger skulle kunna tillskapas i samråd med Banverket.

Sköllersta

Sköllersta, 20 km nordost om Hallsberg har befolkningsmässigt upplevt en stabil befolkningsutveckling utan dramatiska förändringar. Ortens dominerande arbetsplats, Atria Lithells har möjliggjort detta. Kommersiell och social service har kunnat behållas på en acceptabel nivå. De i FÖP redovisade möjligheterna till expansion av boendet gynnas av närheten till de delar av Örebro som växer, t.ex. kring universitetsområdet. Det viktigaste för Sköllersta just nu synes vara de åtgärder som gör att väg 51 kan få en markant förstärkning av trafiksäkerheten.

Detta torde gynna inflyttningen på orten markant.

Pålsboda

15 km öster om Hallsberg återfinns Pålsboda, även det en ort med relativt statisk befolkningsutveckling. Även här tror vi att det, liksom i Vretstorp och Östansjö, skulle vara gynnsamt för orten att verka för möjligheter till tågstopp som möjliggör arbetspendling. Även Pålsboda har möjlighet till byggande av attraktivt boende trevligt redovisat i FÖP. Något som skulle gynnas av såväl möjligheterna till tågstopp som förstärkningen av möjligheterna med en förbättrad väg 51 vilken också redovisas.

Svennevad, Hjortkvarn och Björnhammar har inga lägenheter ägda av Hallbo och lämnas därför utan kommentar kring denna samrådshandling.

Avslutande synpunkter

Syftet med denna samrådsrunda har varit att så många intressenter som möjligt ska kunna komma med synpunkter på föreliggande handling. Ur Hallbos synvinkel är det naturligtvis intressant att bryta den negativa befolkningsutvecklingen och få fler människor att flytta till Hallsberg och omgivande tätorter. Vi tror att kommunen är mycket attraktiv ur många synvinklar. Inom Hallsbergs kommun finns många möjligheter till attraktivt boende, oavsett om man väljer att bo i egen regi eller hyr sin bostad.

Vi tror att den springande punkten för hela kommunen är tudelad; dels måste man få vardagslogistiken att fungera för de boende i hela kommunen. Oavsett om det rör möjligheterna till tågstopp i Vretstorp, Östansjö och Pålsboda. Dels är det av yttersta vikt att handeln främst i centralorten Hallsberg på allvar kan ta upp kampen med såväl Marieberg som Örebro City. Detta kräver en kraftsamling från samtliga intressenter och gynnar med stor säkerhet inflyttningen till kommunen. Ett levande centrum är ett måste och en mycket god marknadsförare för inflyttning.

Svar: Hallbo, kommunens bostadsbolag, har i sitt yttrande redogjort för sin syn på viktiga förbättringsområden för kommunens om helhet och därutöver gjort en genomgång av förhållandena i kommunens tätorter med hänsyn till varje ords särskilda förutsättningar. Hallbo skriver inledningsvis att tre områden måste prioriteras utifrån det lokala bostadsbolagets perspektiv:

1. Vardagslogistiken, dvs kommunikationerna måste fungera; 2. Handeln och bilden av cent-

rum måste vara attraktiv; 3. Marknadsföringen av kommunen är av yttersta vikt. Dessa tre, av Hallbo, prioriterade områden är ”väl kända” för Hallsbergs kommun. Åtgärder har vidtagits för att förstärka och utveckla dessa. Beskrivningen i översiktsplanen kommer också att kompletteras så att dessa tre förbättringsområden tydligt framgår. I övrigt bemöts remissvaret i den ordning Hallbo formulerat sitt svar.

- Hallsberg. Hallbo pekar på ”alla” de aktiviteter som görs för att förbättra ortens attraktionskraft. Men ännu större krafttag efterfrågas. En ”centrumledare” som kan verka sammanhållande bland köpmännen och skapa större intresse för den lokala handeln är en av de funktioner som Hallbo lyfter fram. Hallbo värdesätter översiktsplanens beskrivning av attraktiva boenden men önskar därutöver fördjupat arbete kring frågan om bostäder för gruppen +55.
- Vretstorp. Hallbo lyfter fram kommunikationernas roll i valet av bostadsort och menar att ett tågstopp i Vretstorp skulle förstärka ortens attraktionskraft. Vi kan komplettera bilden genom att peka på att tåget som kommunikationsmedel också har fördelen av att samtidigt lösa kommunikationerna till kommuncentrum Hallsberg och länscentrum Örebro samtidigt som kontakterna med kommuncentrum i Laxå och Kumla tillgodoses. Denna fråga kommer att tydliggöras i översiktsplanen.
- Östansjö. Hallbo framhåller även här kollektivtrafikens betydelse för en gynnsam utveckling. Kommunen delar denna uppfattning så som ovan formulerats.
- Sköllersta. Hallbo framhåller de möjligheter som ges i ortens ”närhet” till universitetsområdet i Örebro. En ombyggnad av rv 51 bedöms också vara av betydelse.
- Pålsboda. Hallbo framhåller även här betydelsen av att få till stånd tågstopp och att en ombyggnad av rv 51 genomförs.

24. Kårstahults Socialdemokratiska förening

Kårstahults Socialdemokratiska förening har några små synpunkter:

- *Målen är bra formulerade och rätt tänkta*
- *Helheten är bra*
- *Planen är skriven i en positiv och optimistisk anda vilket ger framtidstro. Pga. lågkonjunkturen kanske en del kommer att revideras*
- *Miljötänkandet är invävt i de olika styckena och bör vara kvar där men kommunens miljömål bör kanske ha ett eget stycke. Frågan är alltför viktig för att inte ha ett eget stycke.*

Svar: Som ovan beskrivits kommer kommunens miljömål att föras in i översiktsplanen när dessa har formulerats och beslutats.

25. Regionförbundet Örebro

Sammanfattning

Regionförbundet Örebro instämmer i stort på förslaget om Hallbergs ÖPL för 2006-2020. Vi anser dock att det finns perspektiv som bör kompletteras och i vissa fall behöver olika områden i ÖPL revideras och förtydligas.

Hallsberg framhåller de globala, europeiska och nationella framtidsbilder som strategiska för kommunen. Mot bakgrund av ett regionförstoringsperspektiv, pendlingsmönster, kompetensförsörjning och en förändrad arbetsmarknad tycker vi att Hallsbergs kommun i högre utsträckning borde sätta in kommunen i ett regionalt perspektiv och förtydliga detta. Framförallt när det kommer till val av strategier, framtidsbilder, prognoser och vilka förändringar som sker regionalt.

Nya undersökningar som bör beaktas

Regionförbundet Örebro håller med om det Hallsbergs kommun skriver i sin samrådshandling om behovet av att uppdatera data. I en revidering av data och statistik anser Regionförbundet Örebro att Hallsbergs kommun borde ta tillvara de analyser, data och framtidsprognoser som regionförbundet med flera tillhandahåller för kommunernas räkning.

Regionförbundet Örebros synpunkter på ÖPL

Valda strategier

I första kapitlet presenteras en bra nulägesbeskrivning. Dock saknar vi en sammanfattning av kommunens ställningstaganden och valda strategier. Med det menas vad som är särskilt viktigt för Hallsbergs kommun och varför just det är viktigt. I sammanhanget skulle kommunen kunna ge konkreta exempel och nedslag på för kommunen särskilt viktiga strategiska överväganden. Ett förslag är att presentera en SWOT-analys över kommunen och därefter en fördjupad konsekvensanalys för att tydliggöra de strategiska valen.

Hur de strategiska valen återspeglar sig i den fysiska planeringen för markanvändningen och vilka åtgärder i den fysiska planeringen som säkerställer strategin skulle då bli tydligt.

Kollektivtrafiken

För kollektivtrafiken finns ett regionalt planeringsunderlag "Målbild för kollektivtrafiken 2015 och 2030" som kommunen skulle kunna förhålla sig till och lyfta fram. Regionförbundet Örebro anser att kommunens ÖPL bör redovisa hur kommunen genom fysisk planering kan bidra till att målbilden förverkligas. Ett exempel är förslaget om länspendel. ÖPL bör redovisa konsekvenserna av detta förslag genom att till exempel redovisa förutsättningar för bland annat stationslägen i kommunen.

Strategier som komplement till ÖPL

Kommunen skriver om olika mål och att man "...skall prioritera arbetet med att kontinuerligt analysera utvecklingen inom näringslivet och utarbeta kraftfulla strategier för att bistå det lokala näringslivet i dess utveckling". Regionen har antagit ett regionalt tillväxtprogram 2009-2013 och regionförbundet Örebro menar att man i förklaringen av näringslivsstrategin tydligare kan koppla till RTP, där det också finns ett kompetensförsörjningsperspektiv.

Övriga synpunkter

Sid 14. Riksperspektivet

Avsnittet: "Hallsbergs kommuns utveckling torde bäst stödjas av de mål som länsstyrelsen styrelse har antagit." Här skulle en översyn kunna ske och texten uppdateras så att

den stämmer överens med olika nya gemensamma regionala mål som antagits tillsammans med till exempel regionförbundet Örebro och andra aktörer. Exempel på mål är klimatstrategin, RTP och målbild för kollektivtrafiken.

Sid 16. Örebro län kommunikationscentrum

I avsnittet saknas ett framtidsperspektiv om LA-regionernas utveckling. Något som i sin tur torde påverka kommunen i ett långsiktigt perspektiv. Hur kommunens planering av mark- och vatten kan bidra till den utveckling kommunen vill se bör redovisas tydligare.

Sid 24. Industriområden

Avsnittet bör uppdateras så att det tydligare kopplar till det regionala tillväxtprogrammet.

Sid 24. Åtgärder och strategier

I möjliga strategier saknas ett kollektivtrafikperspektiv och hur man beaktar behoven av och möjligheterna med samverkan med Hallsbergs kommuns grannkommuner i och utanför Örebro län.

Svar: Regionförbundet har i sitt yttrande lämnat värdefulla uppgifter till ledning för kommunens arbete med att revidera och komplettera översiktsplanen. De uppgifter som Regionförbundet särskilt pekar på nämligen, gemensamma regionala mål som antagits tillsammans med till exempel regionförbundet Örebro och andra aktörer, Klimatstrategin, det Regionala tillväxtprogrammet 2009-2013 (RTP) och Målbild för kollektivtrafiken kommer särskilt att beskrivas i kommunens översiktsplan.

26. Vretstorps Socialdemokratiska förening

Vretstorps Socialdemokratiska förening har inte haft möjlighet att fördjupa sig i hela planen, utan de nöjer sig med att fördjupa sig i det som berör tätorten Vretstorp, de har lämnat följande yttrande:

Vi tycker att idén med att upprätta en områdesplan fram till 2020 är ett bra sätt att för olika intressenter kungöra planen. Att visa dess omfattning av olika verksamheter, som kan ligga till grund för verksamhetsplaneringen för framtiden och visa dess inriktning. Vi har förståelse för att planen inte är konkretiserad på alla punkter, samtidigt är detta ett dilemma då svårigheter uppstår att mera veta inriktningen inför framtiden. Vi vill framföra några områden vi anser borde vara mer konkreta.

Befolkningsutvecklingen

I fördjupningen av översiktsplanen framgår att prognosen visar att befolkningen beräknas öka med 25 personer fram till år 2015. Det framgår dock inte hur kommunen kan väntas agera för att nå detta mål.

Näringsliv

Under senare år har sysselsatta i privat industri- och servicenäringar minskat p.g.a. nedläggningar. I områdesplanen borde framgå vilka instrument som kommunen skall använda för att industrier och serviceföretag kan förläggas till Vretstorp och därmed öka möjligheterna till ökad service och sysselsättning.

Service

Trenden under senare år visar att handel- och serviceverksamheter i allt större utsträckning flyttar till köpcentra vid de stora tätorterna. Därmed försvinner viktig serviceverksamhet för boende i mindre tätorter och landsbygd. Därför bör kommunen också i områdesplanen hänvisa till vilka instrument kommunen skall använda för att förhindra den pågående trenden med att serviceverksamheten upphör.

Kommunikationer

För närvarande upprätthålls kollektivtrafiken till och från Vretstorp med bussförbindelser mellan Askersund, Laxå, Hallsberg och Örebro. Genom att också ges möjlighet till tågstopp för lokal tågtrafik inom länet skulle kommunikationerna underlättas och därmed också underlätta inflyttning till Vretstorp. Detta skulle innebära minskade utsläpp av växthusgaser.

Byggnation för boende

I Vretstorp finns utmärkta områden för bebyggelse i t. Ex. Äbbetorpsområdet, där kommunen nyligen inköpt mark för bebyggelse. Området är ännu inte förberett för bebyggelse. Områdesplanen bör innehålla en mer konkret plan på när byggstart kan inledas, så att eventuella intressenter får besked.

Byggnation för industri

I områdesplanen framgår att mark finns också för industribebyggelse, men här vill vi dock framhålla att detta kan komma att ändras, beroende av att mark där anslutningsvägar är planerade till stor del är privatägda. Då syftar vi på den nya vägsträckningen över den planerade järnvägsbron. Här bör redan nu detta arbete med att inköpa mark påbörjas med tanke på att byggstart är aviserad 2014-2015.

Med tanke på ökad tågtrafik, både vad det gäller gods- och persontrafik, vill vi framhålla att kommunen bör med kraft agera att byggstart för bron icke ytterligare försenas, utöver vad som redan nu planeras.

Uppföljning av detaljplan

Inom tidigare upprättade detaljplaner över Vretstorp finns privata fastigheter som står och förfaller i allt för stor utsträckning utan att ägaren tar ansvar. Kommunen behöver använda de maktmedel som finns för att i ökad utsträckning förhindra olycksfall och sanitära olägenheter.

I övrigt har inget att erinra beträffande kommunens områdesplan när det gäller våra framtida gemensamma visioner, kommunens markanvändningsplan beträffande bevarandefrågor och friluftsliv och vattenplanering.

Svar: Vretstorps Socialdemokratiska förening efterfrågar hur kommunen skall agera och vilka instrument som kommunen skall använda för att uppnå befolkningsprognosens invånartal, få företag att etablera sig på orten och hur servicen skall kunna bibehållas. Frågeställningen är komplex och kan inte ges ett enkelt svar. Ett betraktelsesätt är naturligtvis att val av bostadsort, etablering av företag och servicenäringen har att beakta de villkor som "marknaden" förutsätter. Ingen lönsamhet ingen handel... Ett annat sätt är att olika stödformer tas till vara, låga kostnader tex. låga hyror, billiga och effektiva transportkostnader tas till vara och ortens attraktivitet marknadsförs. Hallsbergs kommun arbetar med alla de verktyg som är kända för

att uppnå den önskvärda framtid som översiktsplanen beskriver. Som beskrivits i anslutning till yttrandet från Hallbo utgör kommunikationerna, en attraktiv service och marknadsföring prioriterade insatsområden. Detta är i högsta grad också aktuellt i Vretstorp och där också skall läggas till "lokal mobilisering" dvs vad föreningsliv, företagare och boende i samverkan kan bidra till när det gäller att synliggöra och ytterligare öka ortens "konkurrenskraft". En sådan uppgift kan vara att just som föreningen påtalar tillse att ortens bebyggelse och "tomter" hålls i ett vårdat skick. Inom detta område har Hallsbergs kommun redan initierat en syn av kommunens orter för att klarlägga vilka åtgärder kommunen som myndighet eller markägare kan vidta.

Vretstorps Socialdemokratiska förening beskriver också i sitt yttrande att mark skall planläggas för exploatering. Kommunens plan- och exploateringsverksamhet kan i stort sägas vara styrd av efterfrågan. Det finns således byggbara tomter att tillgå för att bygga villor i Äbbetorpsområdet. När efterfrågan går utöver dessa finns beredskap för att med stöd av översiktsplanen upprätta en ny detaljplan. Frågan om ny planskild korsning med järnvägen har kommenterats i anslutning till yttranden från Vägverket och Länsstyrelsen.

27. Hallsbergs kommun, Barn- och utbildningsförvaltningen

Barn- och utbildningsförvaltningen har lämnat följande synpunkter på översiktsplanen:

Först några synpunkter på vissa begrepp. Barntillsyn är inte längre en adekvat benämning på våra verksamheter för de yngre barnen. I dokumentet bör förskoleverksamhet användas om familjedaghem/förskola avses. Omfattas även fritidshem bör begreppet barnomsorg användas. Daghem bör ersättas av begreppet förskola.

Högstadieskola är inte heller ett adekvat begrepp idag. Vi använder nu 7-9- skola istället. När det gäller flertalet skolor så omfattar de förskoleklass till och med årskurs 6 och bör då benämnas F-6-skolor, med stort F. Förskoleklass till och med årskurs 9 benämns F-9-skola.

Generellt kan sägas att förskolan i framtiden sannolikt kommer att bedriva en del av sin verksamhet i så kallad uteverksamhet. Det kan eventuellt behöva belysas i översiktsplanen.

Om vi utgår från vad vi idag vet om kommunens gällande befolkningsprognos kan förvaltningen konstatera skolan i Sköllersta är ganska tajt. Skulle kommunen satsa på att mer omfattande exploatera fler tomter i Sköllersta kommer efterfrågan på förskoleplatser att öka samtidigt som elevantalet också ökar. Då kan skolan komma att behöva någon del av de lokaler som förskolan disponerar idag och behov uppstå av nya förskolelokaler som då inte måste ligga i direkt anslutning till skolan om det handlar om en fleravdelningsförskola. Även ett mer omfattande generationsskifte i Sköllersta kan ge en liknande effekt. Men enligt skrivningen på sid. 69 finns planlagd mark för att trygga tillgången på mark för social service i Sköllersta.

I Östansjö finns begränsade möjligheter att ta emot fler elever än vad som följer av nu gällande befolkningsprognos (alltså inte de siffror som finns i materialet). Expanderar befolkningen mer i Östansjö kommer skolan att behöva återta en del av de lokaler som nu tagits över av förskolan och då behövs alternativa lokaler/mark för förskolan. Men

enligt skrivningen på sid. 64 finns planlagd mark för att trygga tillgången på mark för social service i Östansjö.

I Vretstorp är behovet av fler parkeringsplatser i anslutning till Fredriksbergs skola och Tallbackens förskola mycket stort. Utrymme för en mindre utökning av förskolan finns på Tallbacken. Men en större expansion av boende än i nu gällande befolkningsprognos får konsekvenser för både skolan, framförallt fritidshemsdelen, samt förskolan. Men enligt skrivningen på sid. 59 finns planlagd mark för att trygga tillgången på mark för social service i Vretstorp.

I Hallsbergs tätort kommer en satsning på fler boende på den norra sidan (Vikatorp mm) med fler elever och ökat behov av förskoleplatser att leda till att Stocksätterskolan kan behöva ta tillbaka en del av de lokaler som nu tagits över av förskolan och då behövs alternativa lokaler/mark för förskolan. Men enligt skrivningen på sid. 54 finns planlagd mark för att trygga tillgången på mark för social service på norra? Hallsberg.

På Hjortkvarns skola, Folkasboskolan i Pålsboda samt Transtenskolan och Långängsskolan i Hallsberg bedöms det finnas god marginal för fler elever utöver vad som följer av nu gällande befolkningsprognos. Utrymme för förskola finns i nuvarande lokaler i Hjortkvarn och pålsboda (efter den utbyggnad som sker under år 2009 i Pålsboda). Hallsberg söder kan komma att behöva fler förskolelokaler än vad som finns idag. Men enligt skrivningen på sid. 54 finns planlagd mark för att trygga tillgången på mark för social service på södra? Hallsberg.

Svar: Barn- och utbildningsförvaltningen har lämnat värdefulla uppgifter till ledning för att rätta och komplettera översiktsplanen inför det att utställningshandlingen upprättas. I det fall byggnader och fastigheter har getts nya användningsområden eller nya ytkrävande verksamhetsområden har tillkommit är det förvaltningens ansvar att mer detaljerat redovisa i vilken omfattning nya markområden skall redovisas i översiktsplanen. Sedan den första versionen av översiktsplanen antogs av kommunfullmäktige år 1994 har Hallsbergs invånarantal minskat.

28. Karin Albertsson. K. Albertssons Viby Maskintjänst AB, Vretstorp Bioenergi AB

Vretstorp blir en sovstad ?

För det första så har kiosken, bensinstationen och biografen försvunnit i Vretstorp sedan förra ÖPL skrevs.

För att Vretstorp ska överleva så tror jag att engagemanget måste komma från oss som bor här, typ "byalag". Jag vet att de planerna är på gång och jag hoppas att kommunen kan stödja en sådan aktivitet, ekonomiskt eller med lokal och dylikt.

Vi har en bra skola, barnomsorg och äldreboenden. Det verkar som många barnfamiljer väljer att återvända när det är dags att bilda familj.

Vi tappar ungdomarna. Det finns inget att göra här för dom, om dom inte gillar att sporta. Kommunikationen är dålig. Bättre kommunikationer kanske gör att ungdomarna bor kvar.

Det behövs ett större samarbete med gymnasieeleverna och företagen. Det finns stora rekryteringsbehov i vissa sektorer t.ex. skogsindustrin, mark o anläggning. Vad gör gymnasieskolan för att skapa kontakter med företagen och framförallt ta reda på var jobben finns. Man måste kunna leda in ungdomarna till utbildningar som ger jobb. I dag haltar det markant mellan utbildning och vad arbetsmarknaden behöver.

De som vill bygga en villa i Vretstorp då. Är Äbbetorpsområdet det bästa området?

Kanske området runt skola – idrottsplan är bättre. Nära E20 och ingen järnväg som hinder.

Bemöts de med omtanke när de söker bygglov? Jag har hört motsatsen, att det är lite besvärligt.

Etablering av företag. Detta sker i Hallsbergs tätort och det är bra för hela kommunen. Men de små företagen finns i hela kommunen. Några företagare som vill etablera sig här känner att de inte får tillräckligt stöd, till och med att de upplever en inkompetens hos kommunens medarbetare. Det går mycket lättare i t.ex. Kumla, säger dom. Jag vet inte vad det beror på, men det är ju bra om ni vet om det och kan ta lärdom av andra kommuner.

Hur får vi en byggherre att bygga ett ”+55 hus” i Vretstorp. Många +55-are vill sälja sina villor och bo i lägenhet. Det möjliggör för barnfamiljer att köpa ”billiga hus” att bo i. Kan även locka familjer från städer att köpa billigare hus här. Men +55-arna vill vi ju ha kvar på orten.

Kan kommunen få till ett organ som jobbar med det här. Kanske ett mark och byggföretag i Vretstorp kan tänka sig att bygga detta hus.

Med hopp om att byalaget kommer till som kan jobba med Vretstorpsfrågorna.

Svar: Karin Albertsson ställer frågan om Äbbetorpsområdet är det område som har bäst attraktionskraft för den som skall bygga nytt. Karin Albertsson lyfter fram området nära skolan och idrottsplatsen som ett alternativ. I Översiktsplanen har kommunen beaktat detta då båda alternativen står till förfogande för den som söker en byggbar tomt. Därigenom kan skilda värderingar tillgodose och valfrihet garanteras. Vi delar helt vad som framförs om behovet av förbättrade kommunikationer och ”tågstopp” i Vretstorp. I översiktsplanen kommer detta att beskrivas så som K. Albertsson och fler remissinstanser önskat.

I yttrandet, som präglas av ett stort engagemang för orten, lämnas värdefulla synpunkter på åtgärder som gynnar ortens utveckling. Bland dessa kan nämnas, lokalt engagemang i byalag/utvecklingsgrupper, ökad samverkan mellan företag och skola, utveckla och förbättra det stöd och den service som kommunens företrädare ger till företagare och boende.

Vi delar också Karina Albertssons syn på behovet av nya bostäder för de som önskar sälja sin villa och flytta in i lägenhet. En utökad satsning på marknadsföring och att aktivt arbeta med bostadsfrågorna är två medel som kommunen redan tidigare nämnt i denna samrådsredogörelse. Kommunen kan möjligen vara den enda part som kan initiera ett möte mellan en intresserad byggherre och de ”kunder”, bostadssökande som kan finnas på orten. Men även här är det lokala engagemanget från ortens föreningar och byalag/ utvecklingsgrupp ett verksamt instrument för att synliggöra att det finns intresserade hyresgäster (betalningsvilliga kunder).

29. Hallsbergs kommun, Socialförvaltningen

I vissa delar av ÖPL upplever jag att det torde vara berättigat med en del korrekturmässiga synpunkter. I övrigt har jag inga tillägg eller avdrag.

Korrekturmässiga synpunkter

1. *Sidan 3, mittenkolumnen
ÖVERSIKTSPLANEN ÄR ETT. Här beskrivs program för bostadsförsörjning, utbildning mm. Härav min synpunkt begreppet äldreomsorg, vilket kan kvarstå med förslagsvis stryks social vårdnad och ersätts med handikappfrågor (handikapplan)*
2. *Sidan 17, första kolumnen
TÄTORTERNA. Här finns väl utbyggd service inom såväl skola som äldreomsorg är en skrivning för Vretstorp och Pålsboda. Borde det inte även framgå en dylik beskrivning under Hallsberg? Under Vretstorp och Pålsboda finns sjukhem uppräknat. Den boendeformen är avvecklad och benämns idag bl.a. äldreboende. Den benämningen bör här användas!*
3. *Sidan 51, första kolumnen SERVICE. I stycket som börjar social service, vilket får förstås som ett begrepp som är ÖPL-standard!? Står även där felaktigt formulerat sjukhem etc. Förslagsvis ersätts den texten med goda bostäder för äldre och funktionshindrade samt äldreboenden.*
4. *Sidan 61, tredje kolumnen SERVICE. Här kan gott tilläggas att kommunen har gruppboenden för äldre och funktionshindrade.*
5. *Sidan 71, tredje kolumnen SERVICE. Stryk sjukhem och ersätt med ett äldreboende.*

Svar: Socialförvaltningen har lämnat värdefulla uppgifter till ledning för att rätta och komplettera översiktsplanen inför att utställningshandlingen upprättas.

30. Hallsbergs kommun, Miljö- och teknikförvaltningen, Tekniska avdelningen

Tekniska avdelningen har följande synpunkter på översiktsplanen:

Allmänt

Det är bra att översiktsplanen försöker att försöker gå från ett stort, globalt perspektiv till att fördjupningarna av varje tätort. Det borde i början, på ett mer pedagogisk och mer överskådligt sätt, beskrivas varför en ÖPL finns och vad Hallsbergs kommun egentligen har denna för!

Vidare önskas en mer lättillgänglig version som i stort sätt vem som helst som bor och verkar inom Hallsbergs kommun kan använda sig av. För att få ett grepp över översiktsplanen och att den ska bli ett levande dokument behövs en

mer omfattande innehållsförteckning. Den indelningen som är naturlig och självklar för kommunala tjänstemän kan vara svår för politiker, allmänhet och övrigt intresserade. Det ska vara lätt att hitta till det avsnitt som berör intressenten just då.

Vi efterlyser också mer utförliga visioner för kommunen och för varje tätort i fördjupningen. Beskriv möjligheterna!

0. Bakgrund

När det gäller bakgrundsbeskrivningen finns det ytterligare handlingar berörande trafik:

- Trafiksäkerhetsrevision i Hallsbergs kommun, framtaget 2008
- Ett tillgängligt Hallsberg, tillgänglighetsinventering av gatumiljön för utvalda stråk i Hallsbergs tätort 2008.

1. Vår gemensamma framtid

Det skulle vara en fördel att lyfta fram, tydliggöra Hallsbergs kommun i slutet av resp omvärldsanalys, en form av konsekvensbeskrivning. Utifrån dessa konsekvensbeskrivningar skulle sedan allt från praktiskt strategiarbete inklusive förankring ske.

Miljömål

En något mer utförlig skrivning av miljömålen, både de nationella och de regionala, är önskvärd. Miljömålen, och speciellt målet som handlar om den god bebyggd miljö, är väldigt viktiga i samhällsplaneringen. Här bör utförligare beskrivas kopplingen till miljömålen och hur de styr/påverkar.

Faktafel:

– det är 16 nationella mål nu.

– regionala miljömål finns och antogs av Länsstyrelsen 2005.

2. Kommunomfattande markanvändningsplan

Hallsbergs fyra främsta argument, sid 15.

Dessa bör tydliggöras och framhävas bättre.

1. Mitt i Sverige (demografiskt)
2. Rangerbangård, modernast i Skandinavien
3. Hallsbergsterminalen = kombitrafik
4. Terminal i direkt anslutning till E20

Avfallshanteringen

En ny avfallsplan har tagits fram 2007. Möjligheterna diskuteras också att ta emot matavfall vid avloppsreningsverket för ökad gasproduktion.

Grönstruktur

I detta avsnitt borde det kunna förtydligas vilka, framför allt, tätortsnära områden (skogar) som bör skyddas genom naturreservat eller dylikt.

Skogsstyrelsen ska i samråd med kommunerna, markägare, länsstyrelser, andra myndigheter och intressenter identifiera skogar med höga sociala värden.

Här borde det också finnas med en skrivning om de "grönstråk" som finns eller borde finnas i kommunens tätorter och målsättningen (utvecklandet?!) med dessa. En långsiktig grönstrukturplan bör tas fram för kommunen. En del av en sådan plan kan vara "första intrycket" för varje tätort.

Faktafel: sid 40. För radon gäller nu riktvärden, ej gränsvärden.

Vattenplanering

EU-vattendirektiv

Inom EU-samarbetet antog alla länder år 2000 ramdirektivet för vatten. Därefter har en nationell lagstiftning antagits, vilket innebar en komplettering av miljöbalken och en särskild vattenförvaltningsförordning (SFS 2004:660) samt organisation för den svenska vattenförvaltningen.

Målet för ramdirektivet för vatten är att alla medlemsländer inom EU ska uppnå god vattenstatus senast 2015 för ytvatten, kustvatten och grundvatten. God status ska uppnås för till exempel övergödning, kemiska ämnen och ekologi. Åtgärdsprogram kommer att utarbetas under 2009. Hallsbergs kommun blir berörd av två vattendistrikt. Detta kan medföra betydande åtgärder och kostnader för kommunen.

Regional samverkan vattenförsörjning

Det pågår en regional samverkan, med länsstyrelsen som sammankallande, där man undersöker möjligheter till en gemensam vattenförsörjning från Vättern. Arbetet pågår under våren 2009 och kommer eventuellt att resultera i en förstudie. Därefter kommer ett ställningstagande ske om eventuell samverkan.

Hallsbergs kommun bör även på sikt ta fram en långsiktig vattenförsörjningsplan över kommunen. Planen kommer då att innehålla risk och sårbarhetsanalyser, utbyggnadsplaner med mera. Utredningar angående VA-ledningsutbyggnad pågår för Rala, Svennevad samt utmed Tisarens norra strand.

Under punkten om våtmarker utanför reningsverket, s 37, så det kan bli så att avloppsreningsverket i Hallsberg kommer att byggas om med ett reningssteg för kväve- och fosfor. Troligen kommer kravet av kväve och fosforrening att ligga på utgående vatten från avloppsreningsverket. Våtmarker utanför re-

ningsverket är då inte lika aktuellt. Enligt EU-direktivet om krav på kväverening i avloppsreningsverk för mer än 10000 innevånare, är Hallsbergs avloppsreningsverk klassat som mindre än 10000 inv. och har idag därför inget krav på kväverening.

Emmaån- förhöjda metallhalter nedströms avloppspumpstationen i Björnhammar.

På sidan 38 sista stycket ska det ändras till; I två mindre kommunala vattenverk nyttas grundvatten. Dessutom finns ett säsongsvattenverk vid Tisarens camping som nyttjar Tisarens sjövattnen som råvattnen.

Skyddsområde för vattentäkten i Tisaren med vidhängande skyddsföreskrifter finns nu. Beslöts av Länsstyrelsen i december 2008.

Skyddsområde för vattentäkten i Blacksta i Kumla med vidhängande skyddsföreskrifter beslöts av Länsstyrelsen 2005.

Miljö- och hälsa i samhällsplaneringen

En risk- och sårbarhetsanalys har utförts i samarbete med bl.a. Länsstyrelsen i november 2008. Ett åtgärdsprogram utifrån denna analys ska upprättas av kommunen.

Vad det gäller luft så finns det ju, enligt miljöbalken, utfärdade miljökvalitetsnormer som kommunen har att förhålla sig till i bl.a. samhällsplaneringen.

I den mån att det ska vara mål upptagna i översiktsplanen bör dessa överensstämma med de fastställda regionala miljömål som finns.

I detta avsnitt finns en rad åtgärder som egentligen bör höra hemma i något annat program (miljömålsprogram/miljöprogram). Här kan nämnas bl.a:

- *fortsatt arbete med att inventera det kommunala avloppsledningsnätet*
- *verka för att utsläpp av oönskade ämnen till avloppsnätet minskas*
- *riskanalyser med aspekt på förorening av mark och vatten ska genomföras för all miljöfarlig verksamhet*
- *bullerkonsekvenser vid ökade järnvägs och lastbilstransporter.*
- *kommunen ska kartlägga radonförekomst i bergbörade brunnar mm.*

Farliga transporter

Ökad järnvägstrafik ger ökad risk för olyckor av olika slag. Påkörningsolycka på Samzeliibron gör den obrukbar under lång tid. Utbyggnad av saneringsplatser för havererade tågagnar bör intensifieras.

Översvämningrisk

Ralakärrens torrlägningsföretag är omprövat 1997.

En utredning pågår på tekniska avdelningen avseende Hallsbergs reservvattentäkter samt en bedömning av översvämningsrisker och grundvattennivåer i Hallsbergs tätort. Det förekommer väldigt höga grundvattennivåer söder om Rösättersbäcken. Därför kan det vara olämpligt med bostadsbebyggelse i anslutning till bäcken söderut. En samlad bedömning bör göras när utredningen är färdigställd.

Hallsbergs kommun

Fördjupning översiktsplan

Inför varje fördjupning kan det vara önskvärt att det finns ytterligare visioner och möjligheter för varje tätort. Vad vill kommunen med varje tätort i frågan om föreningsliv, industrier, bostäder, gator, grönområde strukturer mm?

Fördjupning översiktsplan Hallsberg

Det vore önskvärt med en uttalad viljeinriktning att Hallsberg ska växa till minst 10 000 innevånare. Detta för kommunen ska bärighet som bostadsort, för industrier, bostadsföretag, affärsetableringar, service, statistiksammanhang med mera.

En utredning för VA-utbyggnad i Rala - Sannahed är gjord. Om utbyggnaden ska ske möjliggör detta en förtätad randbebyggelse.

Översvämningsrisk

Se avsnittet Miljö- och hälsa i samhällsplaneringen.

Fördjupning översiktsplan Vretstorp

*Avsnittet om **Vatten** bör kompletteras med; En förstudie ska tas fram för överföringsledningar mellan Vretstorp - Östansjö, se avsnittet vattenplanering. Detta bör samordnas av ombyggnation av Askersundsvägen, lv 517, eller utredningen av regional vattenförsörjning från Vättern.*

Kommunikation

Hur är lv 517 prioriterad i förslaget på ny länstransportplan? Rätning av Hallsbergsvägen samt GC-väg till Hallsberg och Brändåsen är önskvärd.

*Vilka **möjligheter** skulle tågstopp innebära för Vretstorp och är det en möjlig vision?*

Fördjupning översiktsplan Östansjö

Kommunikation

GC-väg till Hallsberg måste prioriteras.

*Vilka **möjligheter** skulle tågstopp innebära för Östansjö och är det en möjlig vision?*

Grönstruktur

Friluftsområdet runt Bäcksjön bör prioriteras men satsning bör ske även på andra rekreativsområde i Östansjö.

Fördjupning översiktsplan Sköllersta

*Avsnittet om **Vatten** bör kompletteras med; Reservvattentäkt för Sköllersta saknas. Utredning ska ske 2009. En möjlig lösning är samarbete med Atria Skandinavien som har egen vattentäkt.*

Fördjupning översiktsplan Pålshoda**Grönstruktur**

Fritids-/rekreativsområdet norr om järnvägen och öster om bebyggelsen bör utökas. Skogen där har stora biologiska värden och bör därför kunna klassas som rekreativskog utöver att den bör vara föremål för reservatsbildning.

Kommunikationer

Vilken påverkan får en eventuell omläggning av riksväg 51 för Pålshoda?

Fördjupning översiktsplan Svennevad**Kommunikationer**

Vilken påverkan får en eventuell omläggning av riksväg 51 för Svennevad?

Det finns trafiksäkerhetsproblem i byn med mycket tung trafik som befaras att öka.

*Avsnitten om **Avloppshantering** och **Vatten** bör kompletteras med att undersökningar av eventuell utökning av VA-verksamhetsområdet pågår. Även fritidsområdet sydost om Svennevad, Dampudden, kan komma att kräva annan VA-lösning med eventuellt kommunalt vatten om det blir fler permanentboende i området.*

Fördjupning översiktsplan Hjortkvarn

*Avsnittet om **Vatten** bör skrivas om. Vattenförsörjningen i Hjortkvarn sker från en grundvattentäkt som innehåller höga halter av järn och mangan. Det innebär att vattenkvaliteten trots rening inte är optimal. Ledningsnätet måste därför rengöras var tredje år.*

En förstudie om överföringsledning för både vatten och avlopp mellan Svennevad och Hjortkvarn ska göras.

Fördjupning översiktsplan Björnhammar

*Avsnittet om **Avloppshantering** och **Vatten** bör skrivas om. Överföringsledning för vatten- och avloppsledning mellan Björnhammar och Hjortkvarn byggdes 1993-1994. Björnhammars avloppsreningsverk byggdes då om till en avloppspumpstation. Dagens överföringsledning för vatten- och avlopp är dimensionerad för 150 till 200 person-ekvivalenter. Eventuella begränsningar ligger snarare vid Hjortkvarns avloppsreningsverk respektive Hjortkvarns vattenverk.*

4. Riktlinjer för bebyggelseutvecklingen

Ra-områden bör uppdateras både i text och karta. Va-utredningarna som pågår är Rala, Tisaren och Svennevad.

Faktafel: sid 90. Hälsoskyddslagen finns ej längre. Ska vara miljöbalken.

Svar: Miljö- och teknikförvaltningen har lämnat värdefulla uppgifter till ledning för att rätta och komplettera översiktsplanen inför det att utställningshandlingen upprättas.

Härutöver finns inga erinringar eller synpunkter framförda skriftligen under samrådsskedet.

Med hänvisning till det ovanstående bör vad som framförts under samrådstiden inte föranleda någon ytterligare revidering av förslaget än vad som framgår av yttrandet.

KOMMUNKANSLIET

Hans Lindberg
Stadsarkitekt

Beatrice Arvidson
Planeringsarkitekt